ԺԱ. ՏԱՐԻ 8190 (Ն. Տ.) 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1894 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1894 9 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1312 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌وك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԹԹՈՒԱԾԻՆԻՆ ՄԷԿ ՆՈՐ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

ՓԱՐԻԶ, 1 Հոկտեմբեր

Լավուազիէէն ի վեր, որ 1794ին մեռած է, դար մը իր հարիւր տարիներով գլորեցաւ թթուածինին վրայ եւ դեռ այսօր այս պատուական կազին բոլոր գաղտնիքները չպարզուեցան։ Ամէն օր նոր գիւտեր կ'ըլլան, ամէն օր անոր հրաշքներուն պատմութիւնները կ'ըլլուին մեզի եւ դեռ չէ հատած եղեր, քանի որ բարեգործական հայ բժիշկ մը, Տօքթոր Քէմհաճեան, թթուածինին մէկ նոր կիրարկումին վրայ նոր տեղեկութիւններ բերաւ բժշկական աշխարհին։

Ստամոքսի ընդլայնումէն առաջ եկած փսխումին դէմ թթուածինի ներշնչումներ ապսպրեր է իր հիւանդներուն եւ ուրախութեամբ անոնց աղէկնալը կ'իմացնէ հիմա։ Traitement des vomissements rebelles dans la Dilatation de l'Estomac par les inhalations d'Oxygène վերնագրով փոքրիկ տետրակի մը մէջ կը պարզէ իր գաղափարները, իր փորձերը, իր հիւանդներուն պատմութիւնները ու անոնց ապաքինումը։

Իրաւ է թէ առաջին անգամը չէ որ թթուածինը կը գործածուի փսխումի դէմ, բայց այս պարագային մէջ, ստամոքսի ընդլայնումի դէմ, դեռ չէր գործածուած։

Բրոֆէսէօր Բինար յղի կանանց փսխումին համար գործածած էր արդէն թթուածինը։ Բրոֆէսօր Հօյէմ նմանապէս թթուածինէն օգտուած էր անարիւնութեան դէմ. ուրիշ շատեր գործածած էին ու կը գործածեն շատ մը հիւանդութիւններու դէմ, բայց Տօքթոր Քէմհաճեան առաջին անգամ գործածեց զայն ստամոքսի ընդլայնումին դէմ, եւ շատ մեծ օգուտներ տեսաւ ու կը տեսնէ։

Իր տետրակին մէջ կը բացատրէ թէ ինչպէս թթուածինը, կազ մը, որ շնչուելով թոքերը կը մտնէ միայն, կրնայ ազդել ստամոքսին վրայ. իր հիւանդները մինչեւ իսկ կաթը չէին կրնար մարսել, այնքան տկարացած էին անոնց ստամոքսին մաշկերը, այնքան յոգնած էին դնդերները. ութը ինը օրուան խնամքներէ յետոյ, այսինքն հիւանդին միայն ջուր ըմպելիքներ տալով ու 40 լիթրի չափ թթուածին շնչել տալէ ետքը, գրեթէ կատարելապէս աղէկցած են։

Թթուածինը, ըստ Տօքթորին, ստամոքսին վրայ կ'ազդէ անուղղակի կերպով, նախ ողնածուծին վերին մասին վրայ (bulbe) ազդելով, ուրկէ կը մեկնին էն նշանաւոր ջիղերը. տեսակ մը թմրեցուցիչ է թթուածինը ստամոքսին համար, կ'ըսէ, քլորոֆորմին ու քոքային պէս, եւ իր այս զօրութեամբ կազդէ ու կը դադրեցնէ փսխումը։

Ամէն պարագայի մէջ, իր հիւանդները աղէկցած են, եւ այս պէտք է, քանի որ բժշկութեան նպատակը հիւանդութիւնը հեռացնել ու ցաւերը ամոքել է. իր հիւանդները շնորհապարտութեամբ անշուշտ հիմա կ'ուտեն, կը խմեն, մինչդեռ մէկ քանի ամիս առաջ գաւաթ մը կաթը անգամ չէին կրնար մարսել։

Կը շնորհաւորենք հայ բժիշկը եւ կը մաղթենք որ նոր գիւտերով միշտ ծանօթ պահէ իր անունը Ֆրանսայի մեծ ոստանին գիտական աշխարհին մէջ։

* * *

ՃԱՐՈՆՑԻ ԿԻՆԸ

Ֆիկ—օի գրական յաւելուածին մէջ հրատարակուած է հետեւեալ շահեկան ուսումնասիրութիւնը Ճարոնցի կնոջ բարքերուն վրայ, Մոթհոզի-Սէզօ ստորագրութեամբ։

Ճարոնի մէջ, կիներու դաստիարակութեան մասնաւոր խնամք կը տարուի։ Ճարոնցի ժողովուրդը, որ գեղեցկութիւնը կը բաղդատէ արեւուն բարերար ճառագայթումին հետ, կինը կը նկատէ իբրեւ էն թանկագին գոհարն երկիր մարդուն եւ բան մը զանց չառներ զայն ցայտեցնելու համար անոր արժանիքն ու փայլը։ Կրօնքը, փիլիսոփայութիւնը, գրականութիւնը, արուեստները, աշխարհիկ ինչպէս նաեւ առտնին գիտութիւնը, բոլոր այս բաները գիտնալու է ճարոնուհին. պարտաւոր է իր ներքին կեանքին համար ունենալ բարոյական այնքան արժանիք որքան շուք եւ հրապոյր՝ ընկերային յոյժ ընդարձակ յարաբերութիւններուն համար զորս կոչուած է ունենալ։ Ազգային հիմնական դաստիարակութեան բոլոր այս ճիւղերուն վրայ վերջին տարիներս աւելցուցին ուսումն կենդանի լեզուներու, մանաւանդ ֆրանսերէնի ու անգլիերէնի, պատմութեան, աշխարհագրութեան, կարի, խոհարարութեան, վերջապէս ամեն ինչ որ կը կազմէ գիտական պաշարը եւրոպացի աղջիկներուն։ Ասկից առաջ եկաւ աւելորդ յոգնութիւն մը ուսկից շատ կը նեղուին փոքր ճարոնուհիները։

Ճարոնցի կնոջ ընկերային պարտականութիւններուն, մանաւանդ իր առտնին պարտաւորութիւններուն թիւն ու կարեւորութիւնը ընդհանրապէս արգելք կ'ըլլան անոր գործօն մասնակցութիւն մը ունենալու իր աղջկան դաստիարակութեանը մէջ։ Պարզապէս կը հսկէ ու կը վարէ. եւ ամենէն ծանր բեռը ստնտուին վրայ կ'իյնայ։ Սա շատ քիչ անգամ կը բաժնուի իր դիեցուցած աղջիկէն, մինչեւ որ անիկա ամուսնանայ. երբեմն իսկ ամբողջ կեանքին մէջ կը ծառայէ անոր, բայց աւելի իբրեւ անձնուէր բարեկամուհի քան իբրեւ սպասուհի. ուստի անոր ամենէն մտերիմ խորհրդակիցն է ու ամենէն հաւատարիմ բարեկամուհին։ Ասով չի նուազիր աղջկան սէրն իր ծնողքին վրայ, նկատելով որ ստնտուին ամենէն առաջին ու ամենէն նուիրական պարտքն է իր սանուհիին սորվեցընել հօր ու մօր յարգանք։

Մանկամարդ աղջկան կեանքը շատ զուարթ կ'անցնի, շատ ազատ այն ամեն տեսակ ուսման ու հաճոյքներու մէջ զորս կը թոյլատրեն Ճարոնի մեղմ բարքերը (բայց ոչ այնքան դիւրին որպէս ըսել ուզած են հարեւանցի դիտողներ)։ Առանց ունենալու ամերիկացի աղջկան թերեւս չափազանցուած անկախութիւնը, ճարոնուհին կ'երեւայ թէ աւելի դիւրութիւն ունի գործելու քան մանկամարդ աղջիկն ի Ֆրանսա։ Այսպէս, անիկա կ'ընդունի իր բարեկամուհիները եւ անոնց կ'երթայ այցելութեան, մինչեւ թատրոն, թէյատուն իսկ կ'երթայ, բայց միշտ իր ստնտուին կամ ուրիշ վստահելի կնոջ մը հետ. նոյն իսկ երբեմն կրնայ, միշտ ի ներկայութեան ստնտուին կամ մօրը, ազգական երիտասարդներ ընդունիլ, եղբօրորդիներ, օրինակի համար. բայց երբեք չերթար անոնց տունը եւ մանաւանդ անոնց հետ դուրս ելլալու չէ երբեք, այս վերջին կանոնը գործադրելի ըլլալով սիրահարներու եւ ամուսնացողներու համար իսկ։

* *

Ինչպէս որ Եւրոպայի աղջիկն իր դաշնակն ունի, ճարոնուհին քօթօն ունի, տեսակ մը տաւիղ կամ կիթառ նուազ աղմկայոյզ, բայց աւելի դաշնակաւոր եւ արտայայտիչ քան դաշնակը։

Բայց ճարոնուհիին էն սիրելի զբաղումն է բանաստեղծութիւնը։ Լեզուին ճկունութիւնը, հնչականութիւնը եւ ծայրայեղ ճոխութիւնը հրաշալի կերպով կ'օգնեն ոտանաւորներու պատրաստութեան. Արեւելքի հիմնապէս խորհրդանշանական հանճարը տարապայման դիւրութեամբ կը ճկի այլաբանութիւններու, եւ թոյլ կուտայ յոյժ յանդուգն պատկերներու նկարագրութեան, խստիւ վանելով հանդերձ ճոռոմութիւնն ու չափազանցութիւնը։

Երաժշտութիւնը, բանաստեղծութիւնը եւ նկարի ու պատկերի ուսումը, նոյնպէս յոյժ առաջացած, միմիայն զարգացնելու կը ծառայեն ճարոնցիներուն արուեստագիտական ճաշակներն ու ձեւի իմացումը, որք արդէն այնքան հզօր են բնազդաբար։ Ուրեմն շատ բնական է որ կինը, Ճարոնի մէջ, աւելի վայելչասէր ու պչրասէր ըլլայ քան ուրիշ ո եւ է երկրի մէջ. այս մասին ֆրանսուհին կայ միայն որ կարենայ բաղդատուիլ անոր հետ, եւ գեղեցկանալու արուեստին մէջ կիներու կեղծումը գրեթէ կը բաւէ բացատրելու երկու ազգերուն միջեւ կեցող առնչութիւնը, եթէ արդէն նկարագրի ուրիշ շատ կէտեր, եւ կարգ մը հակապատկերներ չեն մօտեցներ զանոնք սերտիւ իրարու։

Ճարոնուհիներուն պչրասիրութիւնը արդիւնքն է իրենց հաճելի երեւնալու յաւիտենական փափաքին։ «Ամէն մարդ պէտք է մեռնի, կ'ըսէ հռչակաւոր իշխանուհի Քոմաչիի մէկ բանաստեղծութիւնը, ուրեմն կին մը մեռնելէն չէ որ կրնայ վախնալ, այլ գեղեցկութիւնը կորսնցունելէ։» Այս տողերը շատ ճիշդ կը նկարագրեն ամեն տարիքի ու ամեն դասակարգի պատկանող ճարոնուհիներուն հոգեկան վիճակը. ուստի գիտակ են արդուզարդի ամեն գաղտնիքներուն, եւ բացառիկ գեղով մը ու մոյնքի թարմութեամբ մը օժտուած ըլլալու է կին մը, որպէս զի դուրս ելլայ կամ հիւր ընդունի առանց շպարելու իր դէմքը. ասիկա վայելչական աւելի պարսաւելի պակասութիւն մըն է քան Փարիզի մէջ առանց ձեռնոցի դուրս ելլալու պարագան։

Ուստի ճարոնցի անուշահոտավաճառները բազմաթիւ եղանակներ ունին որոց վրայ եւրոպացիները շատ տկար գաղափար մը կրնան ունենալ այն մէկ քանի անուշահոտութիւններովը զորս վերջերս բերին Ճարոնէն։ Արեւմտցիներու համար իրենց ամենէն տարօրինակ արտադրութիւններէն մէկն է անշուշտ՝ ակռաները սեւցնելու գործածուած ներկը. իրաւ է որ, շրթներու կենդանի կարմիրին մէջտեղ բարակ յոյժ սպիտակ ակռաներու շարք մը շատ ախորժաբեր ու ճաշակաւոր բան է, նոյն իսկ Ճարոնի մէջ. բայց սեւ մարգրիտներն ալ ունին իրենց դիւթութիւնը։ Մնաց որ, ակռաները կը սեւցունեն քանի մը մեծ հանդէսներու առթիւ միայն, եւ այս զարդարանքը մի միայն ամուսնացած կիներու վերապահուած է։

* *

Կնոջ հագուստը կը բաղկանայ ճերմակ եւ կակուղ մետաքսեայ թեթեւ շապիկէ մը, առ հասարակ ճերմակ մետաքսեայ զուլպայէ, մէկ կամ քանի մը շրջազգեստներէ ընդհանրապէս մետաքսեայ կամ բամբակեայ կերպասէ շինուած, եւ բուն իսկ բաճկոնէ մը քիչ շատ ճոխապէս ասղնեգործուած՝ կուրծքին վրայ խաչաձեւ, ցուցնելու համար վիզին արմատը, եւ մէջքին վրայ բարակ ու տափակ գօտիով մը սեղմուած զոր երկրորդ աւելի լայն գօտի մը կը ծածկէ ոլորաձեւ։ Գալով չինական ոտնակալի կոշիկներուն, ճարոնցիները բարեբաղդաբար չեն գիտեր անոր գործածութիւնը. ժամանակով նոյն բանն էր սեղմիրանին համար. բայց, հարկ եղած է որ ճարոնուհին սովորի կրել չարչարանքները այս բարբարոս սարուածին։

Գլխանոցը առարկայ է երկար ուսումնասիրութիւններու։ Մազերը, ընդհանրապէս առատ, երկար ու բարակ, ամենամեծ խնամքով կը պահուին եւ ամենաթանկագին անուշահոտութիւններով կ'օծուին։ Նորաձեւութիւնները չեն փոփոխիր ի Ճարոն. ընդունուածները գոհացում կուտան եւ ոչ ոք կ'զգայ աւելի աղէկը փնտռելու պահուն աւելի գէշը գտնելու վտանգին պէտքը. բայց ամենահին ատեններէ ի վեր խնամով պահուած այս նորաձեւութիւններ կը նախատեսեն փոփոխման պէտքը զոր հաւասարապէս ամեն մարդիկ եւ նոյն իսկ, կ'ըսեն, ամեն կիներ կը զգան։ Ուստի ճարոնուհիները զանազան եղանակներ ունին գլուխ զարդարելու, պարագաներուն համեմատ։ Հոս ալ աւանդութիւնն ամենազօր է։

* *

Բայց սիրոյ մէջ, [illegible] քիչ մը կը կորսնցունէ իր իրաւունքները եւ մասամբ տեղի կուտայ կնոջ գերակշիռ կամքին։ Այսպէս, մանկամարդ աղջիկներուն խորհուրդ կը հարցուի իրենց նշանածին ընտրութեան վրայ, որ իրենց ներկայացուած է կա՛մ թատրոնը, կամ բարեկամ սրահի մը մէջ, կամ թէյատուն մը ուր իբր թէ դիպուածով կը հանդիպին, միջնորդներու հոգածութեամբը։ Մէկ քանի նահանգներու մէջ, նոյն իսկ զանց կառնուի այս կարեւոր պաշտօնէաներուն բարեխէր միջամտութիւնը։

Գալով դրամօժիտին, ճարոնցիները չեն գիտեր այս անբարոյական սովորոյթը։ Աւելի հոգ կը տանին մտաւորական, բարոյական եւ մարմնական յատկութիւններուն. որդիական գորովը մանաւանդ շատ կը փնտռուի իբրեւ լաւագոյն երաշխիքը ամուսնական առաքինութիւններու։ Ընդհանրապէս ամուսինը կարող ըլլալու է ապահովել իր կնոջ ապրուստը. կամ, եթէ երկուքն ալ աղքատ են, կ'աշխատին ապրելու համար։ Բայց ինչպէս որ աղքատ աղջիկ մը կրնայ կարգուիլ հարուստի մը հետ, անանկ ալ աղքատ երիտասարդ մը կրնայ ամուսնանալ կնոջ մը հետ որ իրմէ աւելի ստակ ունի. սէրը կ'արդարացնէ ամեն բան ու կը ներէ ամեն բանի։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՄՈՒՖԱՐՂԻՆ, ԳՆԻԱԹ, ԱՇՏԷՐ ԵՒ ՀԱԶՐՕՅ

ՄՈՒՖԱՐՂԻՆ ԿԱՄ ՖԱՐԽԻՆ

Տիարպէքիրէն դէպի հիւս. արեւելք տասներկու ժամ հեռաւորութեամբ Սիլիվանու գաւառին մէջ Խըլյանու լերանց ստորոտը կը գտնուի այս գիւղաքաղաքը, որուն ժամանակաւ եզական դիրք մը ունենալը ցոյց կուտան իր ճարտարապետական կիսաւեր շինութիւնք. այս քաղաքը որ ի հնումն կը կոչուէր Նփրկերտ եւ այժմ կը կոչուի Մուֆարղին կամ Ֆարխին, ունի ընդ ամենն երեք հարիւր տուն հայ որոնք բնաւ հայերէն չը գիտեն. ունին կրօնական ջերմ զգացում. կը սիրեն միշտ եկեղեցի երթալ, քարոզ լսել, Ս. Գիրքի ունկնդրել, վարժարան սիրել եւ այլն։ Ունին հայախօս մէկ հովիւ, Տէր Յովհաննէս քահանայ Յակօբեան, որ թէ՛ ժողովրդեան հոգեւոր մատակարարութեան եւ թէ վիճակին առաջնորդական փոխանորդի պաշտօնը կը վարէ։ Ունին գեղեցկաշէն վարժարան մը, որ կառուցուած է սրբատաշ քարերով. սա կը խնամուի ձեռամբ Միացեալ Ընկերութեան, որ կ'օգնէ անոնց մանկտւոյն բարոյական ու կրթական վիճակը բարուքելու եւ իրենց մայրենի լեզուն ուսուցանելու. այս վարժարանին բացուիլն հինգ տարի է, բայց բաւական յառաջացած, եւ տեղւոյն քրթախօս մանկտին, շնորհիւ այս կրթարանին, լաւ ուսած է իր մայրենի լեզուն։

Քաղաքի տուները քարաշէն են. հայք ունին հնաշէն մի քանի եկեղեցիներ, որոնք ամենքն ալ աւերակ են այսօր. վերջերս գիւղային ճաշակաւ շինուած մի եկեղեցի ես ունեցան որուն անունն է Ս. Ստեփաննոս. 1892 թուականին անոր մէկ քանի կամարները փլչելու վրայ էին. շնորհիւ բարեխնամ կառավարութեան արտօնութեան՝ վերաշինուեցան։ Մուֆարղինցիք ընդհանրապէս երկրագործութեամբ կզբաղին, իսկ հոն գտնուող օտարական պանդուխտները՝ վաճառականութեամբ. գիւղաքաղաքին մէջ կը գտնուին թուրք, հայ, ասորի, հայ-բողոքական, քաղդէացի եւ յոյն։

Ամէն ազգ իր մասնաւոր աղօթատեղին ու վարժարանն ունի, բաց ի յոյներէն։

* *

ԳՆԻԱԹ

Գնիաթու գիւղը Մուֆարղինէն դէպի հարաւ չորս ժամ հեռաւորութիւն ունի, Սիլիվանու գաւառին մէջ. ութսուն տուն հայ բնակչօք գեղեցիկ գիւղ մըն է, տուներն հողաշէն. ունին քահանայ, եկեղեցի եւ վարժարան, բայց այս վերջինն այժմ գոց է գիւղացւոց աղքատութեան պատճառաւ։ Ժողովուրդը քրթախօս է. կը զբաղի երկրագործութեամբ, ոմանք ալ ջորեպանութեամբ։

Տեղւոյն քահանան է Տէր Գրիգոր. սա տեսնելով որ հակառակ իր ճգանց վարժարանը չեն կրնար բանալ գիւղացիք, եւ հայ մանկտին բոպիկ ոտքով փողոցէ փողոց կը թափառի, անգործ, անուսումն եւ ընդ նմին կրօնական գիտութիւններէ զուրկ, այս վիճակը դարմանելու բարի նպատակաւ նոյն գիւղապետին հետ միանալով՝ նամակով մը կը դիմէ Միացեալ Ընկերութեան տեղական տեսչին, որ իրենց վարժարանը վերաբանայ, յայտնելով թէ իրենք անկարող են վարժարան պահել եւ անոր նիւթական ու բարոյական պէտքերն հոգալ, նաեւ կը խոստանան տարուէ տարի վեց օսմանեան ոսկի նպաստ տալ իրենց կողմէ, եթէ վարժարանը բացուի։ Անտարակոյս չի մերժուիր այս առաջարկութիւնը։ Յիշեալ վարժարանը դեռ գոց է։

* *

ԱՇՏԷՐ

Սիլիվան գաւառին մէջ, Մուֆարղինի հարաւային արեւմտեան կողմը՝ սիրուն գիւղ մ'է ծառաստաններով զարդարուած. տեղւոյն բնակիչք հայ, եւ գրեթէ հարիւր տունէ բաղկացեալ են. ժողովուրդը երկրագործութեամբ եւ ջորեպանութեամբ կը զբաղի եւ զուրկ է մայրենի լեզուէն։ Այս գիւղի անունէն կերեւի թէ ժամանակաւ ուխտ եկեղեցի կը պարունակէ եղեր, վասն զի [illegible] բառն որ Քրթերէն է՝ կը նշանակէ ([illegible]) ուխտ, իսկ (Տէր) եկեղեցի։

Այժմ ունի քարաշէն եկեղեցի մը որ կառուցուած է մէկ քանի տարի առաջ ձեռամբ հանգուցեալ Տէր Մկրտիչ Քահանայի. այս ծերունին մի միայն եկեղեցւոյ շինութեան գործը բաւ չհամարելով, եւ իր անձին կրած չարաչար աշխատանքն առ ոչինչ համարելով, մտադրած էր վարժարան մ'ալ հաստատել, որպէս զի թէ տղացւոց եւ թէ մերձակայ գիւղօրէից աղքատիկ տղաքները հաւաքէ յիշեալ բարենպատակ հաստատութեան մէջ. այս փափաքը իրագործելու համար ժամանակ չունեցաւ բարի քահանան, վասն զի մահը վրայ հասաւ։ Յիշեալ Տէր Մկրտիչ քահանային մահը երբ լսուեցաւ, ամբողջ Սիլիվան ու հայ ժողովուրդը որ գրեթէ երկու հարիւր գիւղէ բաղկացեալ է, ողբացին։ Կը յուսանք թէ Ազգ. Դաստիարակչականը պէտք եղած անօրինութիւնը պիտի հաճի ընելու, հանգուցեալ Քահանային փափաքը իրագործելով գոնէ իր մահուանէն վերջ ի գոհունակութիւն գիւղացւոց որոնք թէ քահանայէ զուրկ են եւ թէ վարժարանէ։

* *

ՀԱԶՐՕՅ

Մուֆարղինի հիւս. արեւմտեան կողմը յոյժ գեղեցիկ գիւղաքաղաք մ'է։

Երկիրը լեռնային է. ունի գեղատեսիլ պարտէզներ եւ այգիներ, որոց ջուրը անսպառ է։ Օդ եւ ջուր խիստ լաւ են։ Բնակիչք իբր 800 տուն, 400ը թուրք, 300ը հայ եւ 100ը հայ-բողոքական։

Հազրոյի ժողովուրդը գիտէ հայերէն խօսիլ, ունի եկեղեցի եւ մի քանի քահանաներ, որոց աւագերէցն է Շահինեան Տէր Յովհաննէս հայրը, որ երբեմն Տիարպէքիրի մէջ առաջնորդական տեղապահութեան պաշտօն վարած է։ Ունին նաեւ նորաշէն վարժարան մը որ այժմ գոց է. մերթ կը բացուի եւ մերթ կը գոցուի. ասոր պատճառը ժողովրդեան աղքատութիւնն է որ չէ կարող ուսուցչաց թոշակները կանոնաւորապէս վճարել եւ վարժարան պահել։

Ս. Յ. Գ.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (109)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԷԼԻԶԷԹԻ ՀՕՐԸ

Չէին կրնար գուշակել գերագոյն անձնուիրութիւնն այդ աղջկան եւ այդպէս տեսնելով զայն, որ այնքան գեղեցիկ, այնքան վայելչագեղ էր իր անուշ յիմարութեանը մէջ իսկ, կասկած կունենային թէ զարհուրելի ոճիր մը գործուած կրնար ըլլալ անոր դէմ։

Ու չէին համարձակեր իրենց երկիւղները փոխանակել։

Երկու մարդեր, հեռուն, դաշտին մէջ կեցած, այդ խմբակը կը դիտէին։

Բերսիլարն ու Ժաքթէնն էր։

Բայց իրենց խոստմանը հաւատարիմ, անցան բան մը չհասկնալու պէս, եւ իրենց տնիկն հասան ջուրին եզրը։

Ֆիլիբ եւ Պարթօլի դղեակ փոխադրեցին Տիանը. մանկամարդ աղջիկը կը ժպտէր հիմակ. Բլէս կը հարցափորձէր զայն, բայց Տիան, իր դերին հաւատարիմ, զգալով Անթօնիօին կասկածին ծանրանալն իր վրայ, իր սովորական անորոշ անիմաստ խօսքերովը կը պատասխանէր։

—Թողէք զիս, ըսաւ Բլէս, թերեւս կարենամ բան մը հասկնալ երբ մինակ գտնուիմ հետը։

Երեք մարդերը դուրս ելան։ Արդէն մինակ Բլէս կրնար պէտք եղած խնամքները տալ անոր։

Բայց Տիան կը սխալէր կարծելով թէ Տիան պիտի խօսէր. մանկամարդ աղջիկը յամառ լռութիւն մը պահեց։

Այն գիշերուան անհագին յոգնութիւնը ընկճած էր զինքը։ Քիչ առաջ, գետնուղիին խորը, զարհուրելի խաւարին մէջ թաղուած, քիչ մնացեր էր որ մեռնէր։

Հիմակ, ապահովութեան գիտակցութիւնն ունենալով, իր քրոջ զօրաւոր ձեռքերուն մէջ որ կը լուար զինքը, կը հանգեցունէր, քունի անդիմադրելի պէտք մը կը զգար, եւ անմիջապէս անկողնին վրայ ինկաւ, աչքերը գոց, անշարժ, ու քնացաւ։

Պարթօլի եւ Ֆիլիբ, առանց վայրկեան մը կորսնցնելու, Էլիզէթ գացած էին։

Անկարելի կերեւար իրենց որ Տիան տեսնուած չըլլար հոն, վասն զի Տիան ան կողմէն էր եկած։

Պարթօլի, ինչպէս Անթօնիօ, մանկամարդ աղջկան հագուստներուն, ձեռքերուն, ոտքերուն վրայ տեսած էր այն կպչուն ու սեւ տիղմը որ մասնաւորապէս հանքին մօտերը կը գտնուի։

Անթօնիօ, մտացրուած ու լուռ, անոնց հետեւած էր։

Օգնեց անոնց քննութեանը։

Անոնց պէս, անոնցմէ աւելի հետաքրքիր չէ՞ր ճշմարտութիւնն իմանալու...

Երկար ու համբերատար հարցափորձերէ ետք վերջապէս իմացան թէ գիշերն աշխատող երկու գործաւորներ Էլիզէթէն դուրս ելլելով գիւղ երթալու ատեննին, հեռուն, Քամթելպուքի ճամբուն վրայ տեսած էին կին մը որ դանդաչելով կերթար եւ որ գինով կերեւէր, այնքան անհաստատ էր իր սրունքներուն վրայ. այս մտածումն ունեցեր էին։

Ծանչցած չէին զայն, տիրող կէս մութին եւ հեռաւորութեան պատճառաւ։

Բայց յայտարարեցին թէ Էլիզէթի երկու նախկին բանուորներ, որք կերեւայ թէ անոր կը հետեւէին եւ որք անպատճառ տեսած էին զայն իրենց պէս, անշուշտ կրնային աւելի կատարեալ տեղեկութիւններ տալ։

—Ո՞վ են այդ բանուորները, հարցուց Պարթօլի։

Պատասխանեցին թէ Բերսիլարն ու Ժաքթէնն էին անոնք։

Պարթօլի անմիջապէս մարդ ղրկեց զանոնք գտնելու։

Երկու թափառականները չափազանց խորամանկ էին՝ չտարակուսելու համար այս դիմումին շարժառիթին վրայ։

—Կը վախնամ որ գլուխնիս ցաւցնեն, ըսաւ Ժաքթէն։

—Կրնայ ըլլալ...

—Այո, բայց հիմակուհիմա...

—Հիմակուհիմա բանելու ենք խոստումնիս։

Երբ Պարթօլի հարցափորձեց զանոնք, յայտարարեցին թէ արդարեւ արշալոյսին տեսած էին Տիանը, եւ թէ զարմացած էին անոր տժգունութեանը, տարօրինակ կերպարանքին վրայ, մանաւանդ զարմացեր էին տեսնելով մերկ ոտքերը, տղմաթաթաւ ու արիւնոտ հագուստները։

Բայց երդում ըրին որ չէին գիտեր ուսկից կուգար։

—Կարծեմ թէ, ըսաւ Պարթօլի, ճշմարտութիւնը չէք ըսեր...

—Զուտ եւ պարզ ճշմարտութիւնը, պարոն, ըսաւ Ժաքթէն։ Ինչո՞ւ ծածկենք ձեզնէ... ձեզնէ՛ մանաւանդ։

Եւ Ժաքթէն շեշտած էր այս վերջին բառերուն վրայ։

Անթօնիօ հասկցաւ խորհրդաւոր իմաստն այս ակնարկութեան։ Ժամանակաւ իր գործած սպանութեան գաղտնիքը այդ երկու մարդերուն կը կապէր Պարթօլիին։

Երբ դուրս ելան, Անթօնիօ խոյս տուաւ, հեռացաւ գրասենեակէն եւ հեռուանց հետեւեցաւ Անթօնիօին։

Երբ թափառականները բաւական հեռացան, Անթօնիօ անոնց քով գնաց։

Բերսիլար եւ Ժաքթէն չզարմացան զայն տեսնելով եւ երկու խորամանկ ընկերները արագ ակնարկ մըն ալ փոխանակեցին։

Ժաքթէն կուզէր ըսել Բերսիլարին.

—Տեսա՛ր, կասկածինք։

Բերսիլար ըսել կուզէր Ժաքթէնի.

—Մարդուկս, աչուընիս բանա՛նք։

Քաղաքավարութեամբ ողջունեցին եւ սպասեցին որ երիտասարդը խօսք ուղղէ իրենց։ Յարձակում էր այն։ Պաշտպանողական դիրք կը բռնէին։

—Երկու խօսք ունիմ ձեզ, կ'ըսէր Անթօնիօ։

—Երեք, պարոն, ձեզ հաճելի ըլլալու համար։

—Քիչ մը առաջ ըսեցիք Պ. Պարթօլիին...

—Ա՛հ, անա՞նկ կը կարծէք, պարոն, ըսաւ Ժաքթէն։ Ապացո՞յցը։

—Գիտէք թէ Տիան գիշերն ո՛ւր անցուց։

—Մենք բան մը չենք գիտեր։

—Աւելին պիտի ըսեմ. ոչ միայն գիտէք, այլ կարելի է որ գիշերը դուք ալ նոյն կողմերը անցուցած էք։

—Զուր կոնցունէք, պարոն։ Ձեզի հարցուցի թէ ապացոյց ունի՞ք։

—Դուք երկուքդ այս առտու կամ այս գիշեր գացիք Էլիզէթի լքուած հին փոսը։

Թափառականները սոսկացին, խուլեցան պահ մը։

—Ինչէ՞ն գիտէք։

Անթօնիօ յաղթական շարժում մը ըրաւ։

—Կը տեսնէ՛ք։

Բերսիլար որ ինքզինքը մատնած էր, ականջը քերեց։

Ժաքթէն մոլեգին ակնարկ մը նետեց անոր։

—Ինչէ՞ն գիտեմ։ Շատ պարզ է։ Դեռ կօշիկներնուդ եւ տափատնուդ վրայ կը գտնուի այն տղմին հետքերը որ մինակ անկից կրնայ դուրս ելլել...

—Է՛հ, բայց, տղաս, ըսաւ Ժաքթէն աշխուժով, մէկը չիջնար հոն... հին փոսը... անանկ չէ՞։

—Ոչ որ։

—Եւ դուք ալ երբէք ոտք կոխած չէ՞ք հոն։

—Երբե՛ք։

—Լաւ ուրեմն, ըսէք տեսնեմ. ի՞նչպէս գիտէք որ փոսին տիղմը մասնաւոր արատներ կ'ընէ։

Խուլելու կարգը Անթօնիօին եկաւ։

Ժաքթէն եւ Բերսիլար զիրար արմկեցին։

Ասիկա կը նշանակէր.

—Բռնուեցա՛ւ...

Անթօնիօ շատ ապահովուած չէր։

Ի՞նչ դեր կը խաղային երկու բարեկամները։ Ամէն տեսակ պատճառներ ունէին անձնուէր ըլլալու համար Պարթօլիին։ Պարթօլի անոնց համար կը ներկայացունէր ստակ, իրենց կեանքին երջանկութիւնը, հեշտակեցութեան հազարումէկ անուշութիւնները։ Կրնային անոր հարստութիւնը չահագործել՝ իրենց ձեռքն ունեցած սոսկալի գաղտնիքովն սպառնալով։ Արդեօք դիպուածը գիտա՞կ ըրած էր զանոնք Անթօնիօի եղեռնական նպատակներուն։ Քոֆմանն զգուշացնողը երկու մարդոցմէն մէ՞կն էր։

Բայց այս սարսափ քանի մը վայրկեան միայն կը տեւէ։

Քոֆմանի ուղղուած նամակը կնոջ գրութիւն մըն էր։

Գալով Ժաքթէնի եւ Բերսիլարի գրութեան, կը ճանչնար զայն։ Իր ձեռքն անցած չէ՞ր Պարթօլիին ուղղուած նամակ մը, զոր երկուքն ալ ստորագրած էին, որուն պարունակութիւնը բնաւ տարակոյս չէին թողուր Լուանսի խորթ եղբօր անցեալին վրայ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 27/9 ՀՈԿՏ. 1894

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՍԸՐ ՃՈՆ ԼԸՊՊՈՔԻ ՃԱՌԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ (Education) ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՆ (Instruction) ՎՐԱՅ. — ՈՒՇԱԳՐԱՒ ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԿՐՕՆԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ. — ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԻՄԱՍՏԻ. ՍԻՐԱՑ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԷՆ. — ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՆԿԵՂԾ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.

Թան, յառաջ բերելէ ետքը Սըր Ճոն Լըպպոքի ճառին վերջին մասէն հատուած մը, ցոյց տուող թէ անգլիական կրթութիւնն ընկերային ո՛րպիսի անմիջական օգուտներ տուած է, (*) հետեւեալը կը գրէ իւր Հոկտ. 3ի թիւով.

«Այս վիճակագիր զմեզ՝ Ֆրանսացիներս՝ կրնայ զարմացնել, և մտածման նիւթ կուտայ մեզ: Մեք եւս 20 տարիէ ի վեր ձեռնարկած ենք վերանորոգել մեր ազգային կրթութիւնը: Յայտնի են այն օրէնքներ զորս շինեցինք, դպրոցներ զորս կառուցինք, հիմնագրեր զորս յօրինեցինք, գումարներ զորս ծախսեցինք այս մտօք. Ի՞նչ եղան այս ջանից արդիւնք:—Եթէ նայինք մեր եղեռնագործական վիճակագրերուն, մեր դատաւորաց և մեր բարոյագիտաց գիտողութիւններուն, ինչպէս նաեւ կրթական և ներքին գործոց նախորդ նախարար Պ. Պուաժուայի վերջերս ի Նանդ արտասանած ճառին արձակած ահաբեկիչ աղաղակին, մէկ խօսքով՝ եթէ Ֆրանսայի հանրային կարծեաց դատողութեան դիմենք, իբրեւ արդիւնք մեր դպրոցական գործին՝ ո՛չ միայն չենք կարող այնքան գոհացուցիչ արդիւնք արձանագրել, այլ աւա՜ղ՝ պէտք է հակառակն հաստատենք:

«Մեր բանտեր չեն պարպուած (իբրեւ արդիւնք հանրային կրթութեան ծաւալման). ընդհակառակն, հետզհետէ կը խճողին, և արդէն նեղ կուգան. յանցանքներու և ոճիրներու թիւն ի Ֆրանսա տարուէ տարի կ՚աւելնայ. դատարանք և ոստիկանութիւն անբաւական կ՚ըլլան զանոնք երբեմն հաննելու կամ պատուհասելու. մանաւանդ դեռատի ոճրագործներու կամ յանցաւորներու թիւն երկիւղալի յառաջատուութեամբ մը կը ստուարանայ. այնպէս որ մինչ Անգլիոյ մէջ կ՚օրհնեն ու կը փառաւորեն ուսման ծաւալումը, մեր մէջ շատեր ո՛չ միայն չեն օրհներ, այլ և կասկածի ներքեւ կը ձգեն անոր բարեգործ ոյժն ու արդիւնքն, և ուրիշներ՝ աւելի յառաջ երթալով՝ իբրեւ պատուհաս մատնանիշ կ՚ընեն զայն:

«Սովորաբար ի՞նչ կ՚ըսեն մեր մէջ այս խնդրոյ վրայ.

«Ուսումը նախանձոտ կ՚ընէ մարդն. ունայնամիտ չքաւորները կը շատցնէ. գիտութիւն կը մաշցնէ բարոյական բնազդն, և եթէ մարդուն ուղեղն ու մարմինը կը զօրացնէ նոր միջոցներով, անոր ախորժներուն գոհացման համար է միայն:»

«Մեր դպրոցական վերանորոգման հակառակորդք, հանրային կարծեաց այս մտահոգութենէն օգտուելով, կ՚աշխատին բուռն յետադիմում մը յառաջ բերել՝ մեր դպրոցական դրութիւնն հիմնովին փոփոխելու, ետ դարձնելու համար:

«Բայց միթէ ուրիշ միջոց չունի՞նք՝ կամ հին նախապաշարումներուն դառնալ, և կամ բարոյական ազդեցութենէ զուրկ և քայքայիչ դաստիարակութիւն մը ստանալ, այս երկուքէն տարբեր ճամբայ չկա՞յ մեր առջեւ:—Ամէն ջան ի գործ դնենք այս անտեղի երկայրաբանութենէ խուսափելու համար. զի ո՛ր կողմն ալ յարինք, հանրային և ժողովրդական կեանքը փճացուցած կ՚ըլլանք մեր մէջ: Անգլիոյ օրինակն ահա՛ աչքերնուս առջեւ է, ու կը ցուցնէ մեզ թէ տարբեր լուծում մ՚եւս կայ, թէ ագիտութի՛ւն բարուց ապականութեան դարման չէ, և կրթութիւնն ալ անխուսափելի թշնամին չէ ճշմարիտ և խորունկ բարոյականութեան: Անգլիոյ օրինակն ահա՛ դրած է՝ փորձով հաստատելու համար մեզ թէ դաստիարակութիւնն իրօք բարեգործ կրնայ ըլլալ, պայմանաւ որ ճշմարտապէս կրթիչ ըլլայ, այսինքն՝ ազդուապէս գործէ ո՛չ թէ քայքայելու այլ շինելու համար մարդն ու քաղաքացին:

«Միթէ զարմանալի՞ է որ՝ ի մասին բարոյական և քաղաքացիական կրթութեան՝ մեք առաջին օրէն իսկ յաջողած չըլլանք: Հանրապետութեան համար քաղաքացիներ հասցնելու նպատակաւ մեր ճիգեր միթէ նուա՞զ կարեւոր էին: Բայց կրնանք խոստովանիլ թէ մեր ֆրանսական մանկավարժութիւն, տեսականօրէն այնքան գիտական ու այնքան ապահով, գործնականի մէջ անստոյգ, վեհերոտ ու միանգամայն բուռն կամ խիստ եղած է: Պէտք է ուրեմն ուղղենք մեր ընթացք, առանց ետ դառնալու: Ֆրանսական միտքն, այն պահուն ուր դուրս կ՚ելնէր երկար ժամանակէ հետէ թափառած արահետներէն, դժուարաւ կրնար յաջողիլ այն ձեռնարկութեան մէջ, որ անհամբեր և անփորձ գործիչներու միջոցաւ կը գործադրուէր:

«Ի՞նչ է ուրեմն պատճառն որ նոյն գործ կը յաջողի Անգլիոյ մէջ բայց կը ձախողի Ֆրանսայի մէջ:

«Ահա՛ շահեկան խնդիրը զոր մօտէն պէտք է քննենք: Դիւրաւ կրնանք տեսնել թէ ի՛նչ կը պակսի մեզ:

«Սըր Ճոն Լըպպոքի ճառին մէջ աչքի զարնող առաջին բաներէն մին սա է թէ՝ իբրեւ ճշմարիտ Անգլիացի՝ նա Ուսման խօսք չըներ, այլ կրթութեան: Անգլիոյ մէջ, կրթութիւն բառը լայնիմաստ ու վեհագոյն բան մ՚է: Կրթութիւն կը պարունակէ Ուսումն որ անոր մէկ մասն է լոկ. Ուսմունք մտքին կրթութիւնն է լոկ, յորմէ զատ կայ նաև մարմնոյ կրթութիւնը, սրտի կրթութիւնն և կամքի կրթութիւնն, այսինքն՝ ամբողջ մարդուն: Դպրոցական աշխատութեան նպատակը չէ՛ անհատին միտքն ուժովցնել կատարելագոյն գործիներով, որպէս զի մարդուն ինքնասիրութիւնն ու կիրքն յաղթահարեն մրցակիցներուն ու թշնամիներուն. այլ բուն նպատակն է կազմել ամբողջական մարդը, բարոյական մարդը, զարգացնելով ինչ որ ճշմարիտ մարդկայինն է, որով մարդ կ՚որոշուի կենդանիէն: Այսպէս, կրթութեան սկիզբէն ցվերջ, աշակերտը կը զգայ ու կը հասկնայ թէ ինք չէ վերջնական նպատակակէտն, այլ ծնած է և պարտի ապրիլ իւր խղճին ձայնին անսալու համար, և իւր պատկանած մարդկային միջավայրին բարեգործ օրէնքին հնազանդելու համար:

«Իսկ մեք, ընդհակառակն, քսան տարիէ ի վեր Ֆրանսայի մէջ միայն Ուսման խօսք կ՚ընենք, յորմէ իբրեւ անջատ կ՚ըմբռնենք կրթութիւնն, այնպէս որ Բարոյականութիւնը Ֆրանսայի աշակերտին կ՚երեւի որպէս երկրորդական բան, ձանձրացուցիչ բան, որ հոն դրուեր է ո՛չ թէ ուրիշ նպատակաւ այլ սահմանափակելու և արգիլելու համար իւր իմացական կեանքին կատարեալ զարգացումը: Զարմանալի՞ է միթէ որ այսպիսի անհիմն, քայքայիչ և արուեստական պատուար մը 15էն 20 տարեկանին մէջ բոլորովին ոչնչանայ՝ փողոցի, խանութի, գործարանի և գինետան դասերովը և երիտասարդութեան բնական պէտքերուն պոռթկալովը: Մեք արդեամբ ուրիշ բանի չենք հետամուտ բայց եթէ միտքը ճոխացնելու, այսինքն՝ անհատին տալու կատարելագոյն գործիներ իւր պէտքերն աւելի աղէկ գոհացնել գիտնալու համար: Երբ այսպէս իրարմէ բաժնուած մնան, կրթութիւնն անզօր կը մնայ, և Ուսմունքը վտանգաւոր կը դառնայ:

«Անգլիացիք զգուշացած են ուրիշ սխալէ մը զոր մեք գործած ենք մեր կրթական գործին մէջ:

«Անգլիացիք եւս մեզ պէս ունին [illegible], և շատ չանցած, բոլորովին ձրի և աշխարհական պիտի ընեն զայն: Բայց անգլիերէնի մէջ [illegible] բառը չունի նոյն իմաստ որով հասկցուած է ֆրանսերէնի մէջ: Մեր բիրտ թարգմանութեամբ, [illegible] բառն հոմանիշ ըրած ենք [illegible]: Ի մեզ, դպրոց մը աշխարհական չի սեպուիր եթէ անոր մէջ տակաւին կը խօսուի Աստուծոյ վրայ, և Աստուծոյ առջեւ մեր ունեցած ներքին պատասխանատուութեան վրայ: Մեր կրթութենէն դուրս հանած ենք կենդանի, անձնական և ազատ կրօնային հաւատքի մը բոլոր զօրութիւնը, բոլոր հարստութիւններն: Անգլիացիք այդպէս չեն հասկնար կրօնն ու կրթութիւնն: Անգլիացւոց մէջ, [illegible] կը նշանակէ միայն [illegible] կամ [illegible], այսինքն՝ չէզոք ընդմէջ զանազան հաստատեալ Եկեղեցեաց: Անգլիացիք ունին «աշխարհական կրօնն», «ոչ-յարանուանական կրօնն», որ մեզ Ֆրանսացւոցս անհասկնալի է բոլորովին: Այս պատճառաւ ահա Անգլիացիք կրցած են իրենց ազգային կրթութեան մէջ պահել և օգտակար ընծայել կրօնի զօրութիւնն ու ջերմութիւնն իբրեւ կրթիչ ոյժ, դպրոցն, ուսուցման գործն և գիտութիւնն ազատագրելով հանդերձ կղերական ամեն միջամտութենէ ու բռնաւորութենէ (*):

«Անգլիոյ մէջ ուրիշ պատճառներ ալ կան որք կը զօրացնեն դպրոցին կրթիչ գործն: Անգլիացիք ունին ժուժկալութեան (կամ գինեհատից) ընկերութիւններն, որք մեծապէս նպաստած են ոգելից ըմպելեաց գործածումը պակսեցնելու, մինչ Ֆրանսայի մէջ, մանաւանդ ֆրանսացի պատանեաց մէջ, ահաւելի յառաջդիմութիւն կ՚ընեն ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիք: Անգլիոյ մէջ ամեն կրօնային դաւանութիւնք եռանդուն կերպիւ միսիոնարներ կը գործածեն զմարդիկ մեղաց ճամբէն հեռացնելու, և ընտանեկան զօրաւոր կարգապահութիւնը, փողոցներու մէջ ոստիկանական անդուլ հսկողութիւնն, երկու սեռերուն օրինաց առջեւ հաւասարութիւնը՝ մեծապէս նպաստամատոյց են հանրային բարոյականութեան:

«Բայց պէտք չունինք խնդրոյն մանրամասնութեանց մէջ մտնելու: Բաւ է որ ցոյց տուինք ազգային երկուց կրթութեանց էական տարբերութիւնը:

«Ֆրանսայի մէջ արդէն մեք մեզէն կը զգանք ինչ որ կը պակսի մեզ: Ահա՛ «Ուսուցչական Դաշնակցութիւն» անուն մարմինը նոր և ազդու պայքար մը կը բանայ՝ բարձրացնելու ազնուացնելու համար կրթութիւնը դպրոցին մէջ, որպէս և դպրոցէն ետքը: Ժամանակ է որ թօթափենք այն նախապաշարում որ Ուսումն ինքնին բաւ կը հաշուէր: Անկէ վեր բան մը կայ, որ է մարդուն և քաղաքացիին [illegible], որոյ մէկ մասն ու մէկ միջոցն են լոկ ուսմունք և գիտութիւնք:»

(Թան, [illegible] 3 Հոկտ.)

(*).—Տե՛ս երեկի Արեւելքին մէջ:

(*).—Թանի սոյն վերջին պարբերութիւնը սխալ չհասկցուելու համար, պէտք է յիշել թէ Անգլիոյ մէջ 1870ի Օրէնքով հաստատուած քաղաքային դպրոցներուն զատ (որք [illegible] ձեռամբ կը կառավարուին), դեռ կան ու կը գործեն [illegible] դպրոցներն, որք բոլորովին անգլիական կղերին ձեռքն են: 1870ի Օրէնքն յատկապէս ապահոված է այս վերջնոց գոյութիւնն, հաստատելով անոնց օգտակարութիւնն: Սա իրաւ է սակայն որ անգլիական կղերին ու ֆրանսական կղերին մէջ մեծ տարբերութիւն կայ, և նոյն իսկ ժողովրդական ուղղակի և ազատ ընտրութեամբ կազմեալ Լոնտոնի [illegible] մէջ, շատ մը Վերապատուելիք կան, որք իրենց աշխարհական անդամակիցներուն հետ համահաւասար իրաւամբ կանոններ կը դնեն ու կը կառավարեն քաղաքային դպրոցները:

(Ծ. Խ. Արեւելքի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆՈՒ հետ հաշտութիւն կնքելու համար Ճաբոնի պայմաններն են.

Ա.—Քորէայի անկախութիւնն հաստատել բացարձակապէս, Չին հրաժարելով գերիշխանութեան ամեն թեկնածութենէ Քորէայի վրայ:

Բ.—Ֆորմոզա մեծ կղզին Ճաբոնի թողուլ:

Գ.— Պատերազմական տուգանք, Ճաբոնի պատերազմական ծախքը գոցելու չափ, տարեկան գումարի մը վճարմամբ Չինու կողմէ, երաշխաւորուած չինական մաքսերու հասոյթով:

Առաջին պայմանին վրայ Եւրոպեան Տէրութիւնք համամիտ են: Երկրորդ պայմանը խնդիր կը վերցնէ: Բայց եթէ Ֆորմոզա թողուի, պատերազմական տուգանք չառնելու յորդոր պիտի կարդացուի Ճաբոնի: Իսկ եթէ Ֆորմոզա չթողուի, պատերազմական տուգանք լիովին պիտի ստանայ Ճաբոն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Սըր Ճօզէֆ Ռենալս, երէցագոյն անդամն Լոնտոնի Միջնաքաղաքին քաղաքային խորհրդոյն, քուէից մեծամասնութեամբ Լորտ-Քաղաքապետ ընտրեցաւ մէկ տարւոյ համար, սկսեալ Նոյմ. 9է (Ն. Տ.): Ընտրողք իրենց քուէով մերժեցին Սըր Ճօզէֆի հակառակորդաց ամբաստանութիւնը թէ նա անդամակցած ըլլալով այնպիսի ընկերութեանց որք չեն յաջողած՝ պէտք էր զրկուէր քաղաքապետ ընտրուելու պատիւէն: Սըր Ճօզէֆի մրցակիցն էր իւրմէ ետքն եկող խորհրդականն, հրեայ ցեղէ, որոյ կարգը գալ տարի կուգայ՝ քաղաքապետ ըլլալու:

—Անգլիացի գիտնականք եւրոպեան ամեն ազգերէ աւելի մտադրութեամբ միացած ըլլալով ընկերային իմաստասիրութեան վերաբերող բարոյական ու տնտեսական շահեկան հարցերը, Փարիզի համաժողովին, որոյ վրայ երէկ կը խօսէինք, աւելի Լոնտոնի մէջ հետաքրքրութիւն կը շարժէ քան Փարիզ:

ԳԵՐՄԱՆ մամուլը փափաք կը յայտնէ որ Ֆրանսա յաջողի Մատակասքարի մէջ, և այն մեծ կղզին բացարձակապէս Ֆրանսայի ձեռաց մէջ գտնուի, և Անգլիա նոր ոյժ չստանայ Հնդկային Ովկիանոսի մէջ: Անգլիոյ արդէն Զանզիպարի տէր ըլլալը ծանր կուգայ Գերմաններուն, ո՛ւր մնայ որ Մատակասքարն եւս անգլիական գաղութ մ՚ըլլայ:

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Կայսրն հրաման ղրկեց Ալզասի բանակին հրամանատարին, որպէս զի փնտռէ գտնէ 142րդ գնդի այն ենթասպայներն ու զինուորներն որք այս ամառ ի Շլիւխդ հրաւիրած էին ֆրանսացի զինուորներն, և անոնց գինի հրամցուցած և եղբայրաբար տեսակցած էին: Կայսրը կը պատուիրէ որ հրամանատարն յանուն Ն. Կ. վեհափառութեան խնդակցի այս գերման զօրականներուն՝ իրենց գործած բարի գործքին համար: Ալզասի գերման լրագիրը կ՚ըսեն թէ կայսեր շնորհքն անշուշտ կը վայելեն այն ամեն Գերմանք որք կը նպաստեն Ֆրանսայի հետ յարաբերութիւնները մեղմացնելու և բարւոքելու:

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԵՆ.—Մէցի կողմէ Ռայխսդակի մէջ երեսփոխան Տքդ. Հաաս պաշտօնանկ եղաւ Մէցի մանկաբարձական վարժարանին մէջ ունեցած ուսուցչական պաշտօնէն. որովհետեւ թոյլ տուած է որ իւր որդին ի Փարիզ Զինուորական Վարժարանը մտնելու համար [illegible] ըլլայ: Այս լուրն ալ վերինին հետ միասին պէտք է կարդալ:

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐԻ ծովեզերաց ֆրանսական նաւատորմին կողմէ պաշարուած հռչակուիլը Ռէւնէր Մօրիս կղզին անգլ. թերթերուն ծանուց Հոկտ. 3 Թուով: Բայց Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ հերքուեցաւ: Մինչեւ որ զեկոյց մը չըլլայ Տէրութեանց, ո՛չ մէկ երկրի ծովեզերքը պաշարուած կրնայ հռչակուիլ, ըստ սովորութեան:

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ ՅԱՆԳԼԻԱ. — Վեր. Զ. Թոմսըն, Քարտիֆի անկլիքան ժողովրդապետի փոխանորդը, Թայմզի մէջ կը ծանուցանէ թէ Կոլլէճի այն քաղաքին մօտերն հետաքրքրաշարժ հնութիւն մը գտնուած է. այն է՝ հռոմէական տան մը աւերակներն: Այս տուն կառուցուած էր իրմէ շատ աւելի հին հիմերու վրայ, որք թերեւս նախապատմական ժամանակներու մէջ շինուած էին: Երկու ամսոյ յամառ և ուշադիր պեղումներէ ետքն, երեւան հանուեցաւ այն հիմերու կամ պարիսպներու մնացորդ մասն: Շատ հաստ և հաստատ շինուած են: Անոնց շրջապատին մէջ երեւան ելած են շատ մը նիւթեր, նետի գլուխներ գայլախազէ, հողեղէն անօթներու կտորուանք, դրամք, հայելի մը, ևն: Հնագէտներուն կոչում կ՚ըլլայ դրամապէս նպաստել այս պեղումներու շարունակման:

ԿՏԱԿ ՄԸ. — 1887 հոկտ. ամսուն մեռաւ իռլանտացի սեղանաւորն Հիւկ Մաք Քալմոն, իւր եղբօր թոռան Պ. Հառի Մաք Քալմոնի թողլով ժամացոյց մը շղթայով, քանի մը հին զգեստներ, և տարեկան 2,000 ոսկւոյ եկամուտ: Բայց դրամատան մէջ կը թողուր երեք միլիոն ոսկի, ինն տարի ետքն (1894 հոկտ. 9ին) բազդրեալ տոկոսներով վճարուելու համար Պ. Հառիի, եթէ սա նոյն թուականին ողջ ըլլայ: Այնքան փայլուն ապագայ մ՚ունենալով իւր առջեւ, Պ. Հառի բնաւ նեղութիւն չքաշեց կեանքի բեռը քաշքշելու համար, և հիմա Լոնտոնի կամուրջէն աւելի ողջ է: Մինչեւ իսկ իրեն կտակեալ 2,000 ոսկւոյ եկամուտն աւելցուցած է՝ իւր [illegible] անուն ձիուն տարած շահաւէտ յաղթանակներուն հասոյթով: Այսօր, երեքշաբթի 9 հոկտ., պիտի ստանայ մեծագոյն գումարն, որոյ քանակութիւնը չորս միլիոն անգլ. ոսկին կ՚անցնի: Փոքր բախտ մը չէ, աշխարհի մէջ մինակ գտնուող մարդու մը համար մանաւանդ. զի իւր առաջին կին անզաւակ մեռած է: Բայց հաւանական է որ Պ. Հառիի հետ ամուսնանալ յօժարող Անգլուհի մ՚ալ գտնուի:

ԱԹԷՆՔԻ մէջ անցեալ շաբթու սկսաւ դատաստանն այն սպայից որոց երեսէն վնասուեր էր Ակրոպոլիս լրագրին տէրն ու տնօրէնն: Ընդհանուր դատախազին կողմէ ամբաստանուած են շատ մը անձինք:

Ի ՆԻՄ շատ խնդրուեցաւ Ֆրանսայցոց կողմէ որ ետ առնուի ցլամարտն արգիլող հրամանագիրը: Բայց նախարարապետ և ներքին գործոց նախարար Պ. Շ. Տիւփիւի հաստատ կը մնայ իւր արգելքին վրայ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ. — Արեւելքի շաբաթ աւուր թուով առանձին հատուածով մը նշանակած էինք թէ օրուան ինչ ինչ խնդիրներուն ու դէպքերուն պատճառաւ արտասովոր անկում կայ մեր Սակարանին մէջ: Լ. Հէրըլտ երէկ խօսելով այս անկման վրայ, կարծիք կը յայտնէ թէ Մատակասքարի խնդրոյն և այլ ֆրանքեւանգլիական խնդիրներու պատճառաւ էր:

Ապա կը բացատրէ թէ այս խնդրոց պատճառաւ Անգլիա և Ֆրանսա պատերազմի բռնուելու պատճառ չունին, յորմէ կը հետեւցնէ թէ արժեթղթոց անկումն անտեղի էր: Բայց բարձրացման կողմն ալ չերեւիր, յիշեցնելով թէ արժեթուղթք արդէն տարապայման կերպիւ բարձրացած ըլլալով, բնական է որ պզտիկ պատճառաւ մ՚իջնան: — Այս վերջին կարծիք ճիշդ է: Բայց ինչպէս շաբաթ օրն ալ ըսինք, անկման պատճառն ոչ միայն Մատակասքարի, ոչ միայն Ծայրագոյն Արեւելքի գործերն էին, այլ՝ եւս աւելի անմիջական կերպիւ՝ Զարին հիւանդութեան վերաբերեալ զրոյցները: Բայց շատ չանցած իմացուեցաւ թէ Զարին հիւանդութիւնն արտասովոր կերպիւ արագ երեւոյթ մը չէր ստացած, և հետեւապէս տեղի չկար անկման կուսակիցներուն հացին այսքան պարարտ եղ մը քսելու. զի գնոց բարձրութեան կուսակիցք մեծապէս կորուսած են:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՉԻՆ. ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՇԱՆԿԱՅ, 7 Հոկտ. —Թոյլ չտալու համար որ Ճաբոնցիք զօրք հանեն չինական եզերաց վրայ, Չին նոր զօրք և նաւ ղրկեց ի պաշտպանութիւն եզերաց:

ՓԱՐԻԶ.—Չինու ջուրերը ֆրանսական մարտանաւերու առաքումն արդիւնք է միջազգային համաձայնութեան մը, որուն հաւանած են արդէն Անգլիա, Ռուսիա, Գերմանիա և Ֆրանսա:

—Պ. Վալտէք-Ռուսօ Ծերակոյտի անդամ ընտրեցաւ Լուարի գաւառին:

ՎԻԷՆՆԱ.—Նիւ-Եորքի աւստրեան նախակին ընդհանուր հիւպատոս Պ. Բալլինէք ձերբակալեցաւ այս երկու խարդախութեան ամբաստանութեամբ և պատժական դատարանին յանձնուեցաւ:

ՓԵՇԹԱ.—Ծերակոյտն 103ի դէմ 109 քուէով մերժեց հրէական դաւանութիւնը մաճառ Պետութեան կողմէ ճանչուած դաւանութեանց կարգն անցնելու կառավարական ծրագիրը:

ՏՈՔԹ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

պատիւ ունի ծանուցանել թէ իւր բնակարանը փոխադրած է Բերա, Մեծ-փողոց, Ծաննի դեղարանին վրայի տունը, ուր պիտի գտնուի ամէն օր առաւօտուն ժ. մինչև 3 (Թ.) երեկոյին ժ. 9էն վերջը և միայն ժամերուն՝ Դէտիք-Փաշա, Տալրեճեան Գառնիկ և Աղեքսանդրոս Իովաննիտիս դեղարաններ: 5—8

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Էջմիածնէն կը հաղորդեն թէ սեպտեմբեր 11ին, առաւօտեան ժամերգութենէն ետք, հոգեհանգիստ կատարուեր է ի Տէր հանգուցեալ Գէորգ Կաթողիկոսի համար, որուն գերեզմանին վրայ պսակ դրուեր է:

* * *

Ս. Հայրապետը որ վաղուց մտադիր էր վարդապետ ձեռնադրել Մակար Կաթողիկոսի ընտրած ճեմարանաւարտ սարկաւագները, կը սպասէր շնորհօնակ Կարապետ սարկաւագին, որ, ինչպէս կը յիշուի, Գերմանիայէն վերադարձին մայրաքաղաքէս անցաւ: Այժմ Էջմիածին հասած ըլլալով, իր ընկերներուն հետ միասին պիտի ձեռնադրուի:

Վարագայ Խաչի տօնին օրն ալ եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն պիտի կատարեր Ն. Ս. Օծութիւնը:

* * *

Սինօդի անդամ Գեր. Երեմիա եպիսկոպոս տկար ըլլալով, Թիֆլիզ պիտի երթայ բժշկուելու համար:

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազան երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ եպարքոսական խորհրդական Վսեմ. Թէվֆիք փաշաի և Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշաի հետ:

Տ. Հմայեակ Սրբազան յետոյ Դատական և կրօնական գործոց պաշտօնատունը գնաց և ի բացակայութեան նախարար Վսեմ. Րիզա փաշաի՝ տեսակցեցաւ կրօնական գործոց տեսուչ Ջիվեր պէյի հետ:

Ն. Գերապատուութիւն անկից Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ փաշաի ապարանքը գնաց և տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ:

Կրօնական Ժողովոյ որոշմամբ, Պատրիարքական Գեր. Տեղապահն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է ի գաւառս.

Կը յիշէք անշուշտ, որոշմամբ Կրօնական Ժողովոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան այլ և այլ անգամ առ Ձեզ ուղղեալ Պատրիարքական շրջաբերականներն, որք ծանուցած են թէ Ձեր հոգեւոր հովուութեան խնամոց յանձնեալ վիճակէն ո՛ր քահանայ երբ հարկադրի թողուլ զեկեղեցին՝ յորոյ վրայ ձեռնադրուած է, և գալ ի Կոստանդնուպոլիս կամ երթալ այլուրեք, անպատճառ ի ձեռին ունենայ Առաջնորդին կամ Վանահօր և ի բացակայութեան նոցին՝ Գաւառական Վարչութեան Կրօնական Ժողովոյ վկայագիրն՝ յորում նշանակուած լինի լրաց տուոյ եղելութիւնն և պանդխտելու հարկեցուցիչ պատճառն. առանց սոյն օրինական պայմանը կատարելու ի Կ. Պոլիս ներկայացող պանդուխտ քահանայն ոչ միայն կարեկցութեան արժանի պիտի համարուի, այլ և հարկ եղած անմիջական տնօրինութիւնն ի գործ պիտի դրուի այնպիսույն նկատմամբ:

Ազգ. Պատրիարքարանս ի նկատ առնելով ի Կ. Պոլիս դիմող և աստ անդ յածող պանդուխտ քահանայից տխուր վիճակն, որ պատիւ չբերեր մեր Ս. Եկեղեցւոյ և Ազգային-Եկեղեցական պաշտօնէութեան, տեղեկանալով նաեւ որ շատ պանդուխտ քահանայներ կը դիմեն այլ ուրեք և անդ կը վարուին հակառակ պայմանաց եկեղեցական կարգապահութեան, և նկատելով միանգամայն՝ որ ի պանդխտութիւն ելնող քահանայից ամենքն ալ պատճառ կը բերեն, թէ մեծաքանակ պարտուց ներքեւ ճնշուած լինելով հարկադրուած են պանդխտիլ և թողուլ զեկեղեցին և զժողովուրդն անխնամ, հարկ դատուեցաւ այս անգամ եւս կրկնել ոչ միայն ի վերեւ յիշուած նախկին որոշումն և պահանջել նորա անվրէպ գործադրութիւնն, այլ և խնդրել, թէ ո՛ և է գաւառէ կամ վանքէ մի քահանայ որ Ձեր պաշտօնատեղին մօտ գործէ առանց վկայագրոյ կամ յանձնարարական թղթոյ, վերադարձնէք զինքն իւր բուն պաշտօնատեղին, ինչպէս որ առանց օրինական պայմանը կատարելու ի Կ. Պոլիս ներկայացող քահանային ոչ միայն պաշտօն չպիտի յանձնուի, այլ և պիտի վերադարձուի իւր տեղը:

Ազգ. Պատրիարքարանս պատշաճ կը համարի ծանուցանել նաեւ, որ արդէն մայրաքաղաքիս մէջ ի խնդիր բերելոց անձնական ապրուստին դեգերող այս կարգի քահանայից համար պէտք եղածն ի գործ պիտի դրուի, որոշեալ պայմանաժամանակ տրուելով իրենց:

Զայսոսիկ յիշեցնելով՝ կը յուսամք որ Ձեր հոգեւոր հովուութեան ներքեւ գտնուած քահանայից կը հաղորդէք սոյն շրջաբերականին իմաստը, և չէք թողուր որ առանց վկայագրոյ կամ յանձնարարական թղթոյ մեկնին իրենց պաշտօնավայր եկեղեցիէն՝ թողլով զժողովուրդն անխնամ:

Մնամ աղօթարար
ՀՄԱՅԵԱԿ ԵՊԻՍ. ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ

22 Սեպտ. 1894

Թիֆլիզէն հետեւեալ բարեգործութեան լուրը կը հաղորդեն.

Տիկին Մարգարիտ Ալիքսանեան, նա՝ որ իր ձեռքով հրաշալի կերպով գեղագիր գրել էր ամբողջ Աւետարանը և նուիրել Ս. Էջմիածնին, որի գեղագիր ալբոմը հրատարակուեց մի քանի տարի առաջ և պատկերազարդ հանդէսների էլ շարունակ աշխատակցում է ուղարկելով ծաղկատառեր և այլ նկարներ, Շուշում, Ղազանչեցոց եկեղեցու մօտ գտնուող իր սեփական երկյարկանի քարաշէն տունը բակով, պարտիզով, 10—12 հազար րուբլի արժողութեամբ, կտակում է կովկասեան Հայոց Բարեգործական ընկերութեան՝ այն պայմանով, որ տան արդիւնքի կէսով ուսում ստանան՝ մի տղայ Գէորգեան ճեմարանում՝ ի յիշատակ իր Պետրոս ամուսնու, իսկ մի աղջիկ էլ Գայիանեան ուսումնարանում իր յիշատակին, և արդիւնքի միւս մասը իբրեւ ամսաթոշակ տրուի Շուշի քաղաքի մի քանի զառամեալ չքաւորների:

Պալըքէսէրի և Պրուսայի պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, վաղը Պանտրրմայի ճամբով Պրուսա պիտի ուղեւորի:

ՀԱՆԴԷՍ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

Երէկ, Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ, հրաւիրելոց ընտրեալ բազմութիւն մը համախմբուած էր՝ ներկայ գտնուելու Մեծ. Պետրոս էֆէնտի Խազանճեանի ամուսնութեան ընդ Ազն. Օր. Հայկանոյշ Աղասեանի, որ կատարուեցաւ շքեղ հանդէսով: Հայ եւ օտարազգի ականաւոր ընտանիքներէ ու ծանօթ անձնաւորութիւններէ զատ, ներկայ էր նաեւ Սկիւտարի Ամերիկեան Գոլէճի (Հոմ-Սքուլ) տեսչուհի Միս Բաքրիք՝ իր վարժուհիներուն ու բարձրագոյն կարգի աշակերտուհիներուն հետ, մասնաւոր պատիւ մը ընծայելու համար հարսին որ յիշեալ վարժարանի փայլուն շրջանաւարտներէն է:

Ազգականաց ու բարեկամաց կողմէ շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագրեր ուղղուած էին թէ Պոլսոյ այլ և այլ գիւղերէն և թէ հեռաւոր քաղաքներէ: Նոյնպէս ծաղկեփունջեր ու ծաղկեայ կողովներ, ի նշան խնդակցութեան:

Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան և Գեր. Սիմէոն Սրբազան, շրջապատեալ վարդապետներէ ու քահանայական դասէն, կը նախագահէին արարողութեան:

Պսակի խորհուրդը կատարեցին Արժ. Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ Մկրեան և Գատըգիւղի աւագերէց Արժ. Տ. Կարապետ քահանայ Սանտալճեան:

Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան հակիրճ օրհնութեամբ մը վերջ տուաւ եկեղեցական հանդէսին, որմէ ետք հարսնեւորք հրաւիրուեցան Աղասեանց բնակարանն, ուր արժանավայել ընդունելութիւնք կատարուեցան և նորապսակ ամոլն ընդունեց ներկայից շնորհաւորութիւններն:

Ի նպաստ Խասգիւղի հրկիզելոց հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են.

Մաքսուտ էֆ. Ալթունթօփեանի ձեռամբ Տէրէկլէր արասըի խանութպաններէ հանգանակեալ՝ ղրշ. 160,—Խասգիւղի մէջ շրջագայած գանձանակէ՝ 66.50. գումար 226,50 ղրշ.

Զմիւռնիոյ վաճառականներէն Սահակ էֆ. Աւետիքեան 39 երտ. [illegible] ձեռամբ Ազն. Յովհաննէս էֆ. Թորոսեանի,—Տ. Բուլուլ Էքմէքճիպաշեան՝ 12 հատ անկողնոյ բարձ բամբակեայ,—Բարեպաշտ մը՝ 2 ծր. [illegible]:

Մասնախումբն երկրորդ անգամ ըլլալով 300է աւելի հրկիզելոց բաշխած է ճերմակեղէն, տաբատ, գուլպա, գիշերնոցի տաբատ, կանանց և աղջիկներու համար 40 ֆիստանցու, երիկմարդու 4 ձեռք հագուստ, 16 արանց և 6 մանչ տղայոց մէկ մէկ թիկնոցի և տաբատի համար կերպաս, դրամով գնելով բաժնած է նաեւ 30 հատ ծոց մանելու և 6 հատ մետաքս փաթթելու գործիքներ:

Մասնախումբն այս առթիւ կը խնդրէ բարեսէր ազգայիններէ որ հաճին անկողնոյ վերաբերեալ նիւթեր ալ նուիրել՝ բամբակ, բուրդ ևն. գոնէ մէկ մէկ ձեռք անկողին պատրաստելու համար հրկիզեալ ընտանիքներուն, որք մեծ մասամբ տախտակներու վրայ պառկելու դատապարտուած են հրդեհի գիշերէն ի վեր, իրենց ամէն ինչը կորսնցուցած լինելով:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ կայս. մասնաւոր Արկեղ քարտուղարներէն Ահմէտ Հագգը պէյի:

Բարբերդի Պէյմուրքէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մուսթաֆա էֆէնտի, գայմագամ Քեախթէի:

Քեախթէի գայմագամ անուանեցաւ Համիտ Հիլմի էֆէնտի, գայմագամ Կապան Մատէնի:

Կապան Մատէնի գայմագամ անուանեցաւ Սիւլէյման Սալիմ էֆէնտի, գայմագամ Գըզըլքիլիսէի:

Գըզըլքիլիսէի գայմագամ անուանեցաւ Խալիլ էֆէնտի, նախկին գայմագամ Բախի: Գրուեցաւ տեղւոյն կուսակալութեան որ այդ պաշտօնեայք կատարեն օրինական երդումը:

Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բարիզի օսմանեան դեսպան Զիյա փաշայի:

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Օսմ. Պանքայի թարգման և արեւելեան լեզուաց քարտուղար Բանճիրիս պէյի:

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա հիւանդ ըլլալով երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Երէկ, երկուշաբթի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ԷՍԱՏ ՓԱՇԱ.—Վեհ. Սուլթանն հրամայած է հանգստեան թոշակ յատկացնել Բարիզի օսմանեան նախորդ դեսպան Էսատ փաշայի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէլիտօֆ, որ Ավէլան ծովակալին ուղեկցած էր մինչեւ Պէշիքթա, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

Պ. Նէլիտօֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվ Բարձր. Ապպաս փաշա երկու շաբաթէն Աղեքսանդրիայէն ի Գահիրէ պիտի երթայ, իր բնակութիւնը ձմեռնային ապարանքը փոխադրելու համար։

—Նախարարապետ Վսեմ. Նուպար փաշա և միւս նախարարք եւս, ձմեռուան եղանակը մօտեցած ըլլալուն, Գահիրէ փոխադրուեր են։

—Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Վսեմ. Ահմէտ Մուխթար փաշա, որ անցեալ կիրակի օր Աղեքսանդրիա ժամանեց, արժանավայել պատիւներով ընդունուեր է Խտիվին արարողապետին և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Ավէլան, հեռագիր մը ուղղելով ի կայս. պալատ, շնորհակալութիւն յայտնած է՝ մայրաքաղաքս գտնուած պահուն Վեհ. Սուլթանին կողմէ իրեն նկատմամբ եղած հիւրասիրութեան համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ վարժարանին հիմնարկէքը տեղի ունեցաւ կիրակի օրը, ի Ֆէրիքէօյ, սովորական հանդէսով։ Վարժարանը պիտի բարձրանայ Պօմոնթի գործարանին մօտերը գետնի մը վրայ զոր Վեհ. Սուլթանը շնորհած է Պուլկարաց Էկզարքարանին։ Գեր. Էկզարքը բազմաթիւ պուլկար կղերականներու հետ, նախագահեց հանդէսին և օրհնեց շէնքին առաջին քարը։ Գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ներկայ էին կրթական նախարարութեան և Բերայի կառավարչութեան կողմէ ներկայացուցիչներ և երկու հազարի մօտ պուլկարներ։ Ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ ներկայ էր Պօնէն էֆէնտի։ Հիմնարկէքի արարողութենէն ետք, Գեր. Էկզարքին կողմէ սեղան մը սփռուեցաւ հրաւիրեալներուն։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ տեսչութիւնը հրահանգ խնդրած է թէ ինչ գործողութիւն կատարելու է այնպիսիներու նկատմամբ, որք մարդահամարի տումարաց մէջ անունը չարձանագրուած և Թէզքէրէի Օսմանիյէ չունեցող անձերու ամուսնութեան ու առուծախի գործողութիւնները կը կատարեն և անոնց արտօնութիւն կամ անցագիր ու բաստօռ կուտան։

Պետական Խորհուրդն, որուն յանձնուած էր այս խնդիր, նկատելով որ վերոյգրեալ պարագաներն օրինազանցութիւն կը նշանակեն և նկատելով որ այդ կարգի անձանց նկատմամբ Պատժական Օրինաց մէջ տրամադրութիւն մը կայ, որոշած է որ ձեռնհաս դատարանաց առջեւ դատ բացուի այնպիսիներուն նկատմամբ։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ այս որոշում հաղորդուած է որոց որ անկ է։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՐՆԱԾԵԼՈՑ.—Պանդրմայի մէջ 10,885 ղրուշ հանգանակուած է ի նպաստ մայրաքաղաքիս երկրաշարժէն վնասելոց և ղրկուած է կեդրոնական յանձնաժողովին։

—Ամասիաէն ալ 12,600 ղրուշ ղրկուած է։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Սեպտ. 24 էն 25, Լիւլէ Պուրկազի մէջ քոլերաէ մէկ դէպք։

—Սեպտ. 24 էն 25, Պրուսայի մէջ մահացու մէկ դէպք։

Պիլէճիկի մէջ սեպտ. 23 էն 24, դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Եէմէնի Ասիր գաւառին Պէնիշէհր անուն տեղւոյն մէջ ժանտախտն անհետացած է։

ԱԼՊՈՄ.—Պրուսայի, Հալէպի և Սելանիկի երկրագործական վարժարանաց շէնքերու և տպարարտերու լուսանկարները պարունակող ալպոմ մը Վեհ. Սուլթանին մատուցուած է։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Կայս. կառավարութիւնը մտադիր է այլ և այլ մետաղներէ մանր դրամներ կոխել տալ։

Պ. ԿԱԼԱՆ, մասնագէտ խորհրդական Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, մէկուկէս ամսուան համար արձակուրդ ստացած ըլլալով, հինգշաբթի օրը Բարիզ պիտի ուղեւորի։

ՋՐԱՄԲԱՐՆԵՐԸ.—Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն Միրլիվա Հասան ու Իպրահիմ փաշաներն և գնդապետ Խալիտ պէյ, որք պաշտօն ունէին հսկել ջրամբարներու նորոգութեանը վրայ, անցեալ շաբթու գացին քննել կատարուած նորոգութիւններն և այսօր ալ Սինէքլիի կողմը պիտի երթան միեւնոյն պաշտօնով։

ԲԱՄՊԱԿ.— Երկրագործական նախարարութիւնը գաւառները ղրկած է Եգիպտոսի ու Ամերիկայի բամպակներէն տասնըհինգ տեսակ հունտեր և միանգամայն հրահանգ մը որ ցոյց կուտայ բամբակը մշակելու ամենէն լաւ եղանակը։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ պահապան պաշտօնէից պաշտօնավարութեան եղանակն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար կազմեալ յանձնաժողովին կը մասնակցին նաև Ռէժիի վարչութեան կողմէ կարգեալ ներկայացուցիչներ։ Յանձնաժողովն իր խորհրդակցութիւններն աւարտելու վրայ է։

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Անաթօլիքօս Աւկէր լրագիրն՝ իր տիրոջ և խմբագրապետին՝ Բօլիքրիթօս էֆէնտիի հիւանդութեանը պատճառաւ երկար ատենէ ի վեր չէր հրատարակուեր։ Բօլիքրիթօս էֆէնտի ապաքինած ըլլալով Անաթօլիքօս Աւկէր երէկուընէ վերսկսաւ հրատարակուիլ։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրներուն մէջ կը կարդանք թէ ամառուան եղանակին մէջ տիրող երաշտութեան պատճառաւ շրջակայներու մէջ բամբակի և սուսամի բերքերն այս տարի նուազ պիտի ըլլան, իսկ ձիթապտուղին համար կը վախցուի թէ բոլորովին պիտի ոչնչանայ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնն որոշած է քննել մայրաքաղաքիս ու շրջակայից մէջ գտնուած հեռագրական ու թղթատարական կայանաց տնօրէններու և պաշտօնեաներու հաշիւներն իրենց պաշտօնի կոչուած օրէն եւ կամ վերջին անգամ իրենց հաշիւներուն համար կատարուած քննութեանց թուականէն։ Այդ պաշտօնը կը կատարէ նոյն վերատեսչութեան քննիչ Մէհմէտ Ալի պէյ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվ Բարձր. Ապպաս փաշայի մեծ քոյրն երէկ ամուսնացաւ վախճանեալ Հալիմ փաշայի որդի և Պետական Խորհրդոյ անդամ Ապպաս փաշայի հետ։

ՊԱՂՏԱՏԻ նահանգին մէջ գտնուած հեռագրական թելերը պիտի նորոգուին, որուն համար 46,700 ֆրանքի ծախք մը պիտի ըլլայ։

ՊԵԼԿՐԱՏ ՔԷՕՅԻ, Քէօմիւրճի քէօյի և Պահճէ քէօյի մէջ գտնուած տուներն ուրիշ տեղ փոխադրել որոշուած ըլլալով, պիտի գնուին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ դրամներն յանձնաժողովին կողմէ ուղղակի տէրերուն ձեռքը յանձնուին։ Յանձնաժողովը մէկ քանի օրէն այդ տեղերը պիտի երթայ։

ԾԻՔԱԿՕԻ արուեստահանդէսէն վերադարձուած օսմանեան ապրանքներն երէկ սկսան յանձնուիլ իրենց տէրերուն, յատկապէս կազմեալ յանձնաժողովի մը կողմէ, որ յառաջիկայ երկուշաբթի օր եւս պիտի գումարի յանձնման գործողութիւնը շարունակելու համար։

ՀԱՆՔ.—Սէլանիկի շրջակայքը գտնուած արծաթախառն հանքի մը շահագործմանը համար մենաշնորհ պիտի տրուի անգլիացի Պ. Ալֆրէտ Էրօթի։

ԵԱՆՆԱՅԻ Բայլիմթէ լճին ճահիճները մաքրուած ու մշակելի հողի վերածուած են Վասիլիատի էֆէնտիի կողմէ, որ մենաշնորհ ստացած էր։ Արտօնատէրը խնդրած ըլլալով իրեն յանձնել այդ հողը, ձեռնհաս իշխանութիւնը պաշտօնեայ մը պիտի ղրկէ հոն, որուն համար հրահանգ խնդրած է Բ. Դուռնէն։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութիւնը Պոլսոյ մէջ՝ մին Սուլթան Մահմուտի դամբարանին և միւսը Շահզատէ Պաշիի կողմը՝ երկու մեծ ապարանքներ գնած է բարձրագոյն նախակրթարաններ հաստատելու համար։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ գտնուող Տքթ. Օլչանքի հեռագրած է առողջապահական վարչութեան թէ այդ տեղւոյն հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

ՏԱՐԻՒՇՇԷՖԱԳԱ վարժարանի ուսմանց ծրագիրը բարեփոխուելով ուսումնական նոր տարիէն սկսեալ գործադրութեան դրուած է։

ՄԷՏ ԿՂԶԻԻ մէջ իսլամաց յատուկ գերեզմանատուն մը պիտի հաստատուի։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ Սէօյիւտ գիւղաքաղաքին շուկային մէջ ամսոյ 15ի գիշերը հրդեհ ծագելով 5-6 ժամու չափ տեւեր է։ Երկու փուռեր, երկու խաներ, չորս սրճարան և 31 խանութներ այրեր են։

ՈՐԴԵԾՆՈՒԹԻՒՆ.—Իզմիրի բժիշկները յայտարարած են թէ այս տարուան ամառուան եղանակին քաղաքին մէջ որդեծնութիւնը շատցած է և թէ շատ կիներ երկուորեակ ծնած են։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ նահանգին մէջ տեսակ մը կաւ գտնուած է, որ օճառին տեղ յատկութիւններն ունի ճերմակեղէնաց լուացման և այլոց համար։

ԳՈՒՐՈՒՉԷՇՄԷԻ առջեւ անցեալ օր գտնուած դիակին համար հաստատուած է թէ Սեբաստիոյ Մէարիֆի նախորդ հաշուակալ Խայրէտտին պէյինն է։ Այս անձին համար իր ծանօթները յայտարարած են թէ ութ-տասը օրէ ի վեր չէր տեսնուած։

ՈՒՇԱԳԻ հրդեհէն այրած խանութներու շինութեանը ձեռնարկուած ըլլալով, մինչեւ հիմայ վաթսունչորս խանութներ կառուցուած են։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ Հ[illegible] Ալի փաշա թաղին մէջ պարտէզ մը փորուած պահուն հին դրամներ գտնուած են։

—Գօնեայի Նեվշէհր գաւառակին մէջ 328 կտոր արծաթէ հին դրամներ գտնուած ըլլալով կայս. Թանգարանը ղրկուած են։

ՎԱԳՐԷՆ ԲԶԿՏՈՒԱԾ. — Պէրութի Ճէմանին գաւառակի Ճիսրը Հագուֆ գիւղացի հինգ անձեր արօտի մը մէջ իրենց ոչխարներն կարածէին եղեր, երբ յանկարծ վագր մը յարձակեր է իրենց վրայ։ Գիւղացիք սարսափած զէնքի դիմելով ինքզինքնին պաշտպանել ուզեր են, սակայն վագրն աւելի կատղեր և գիւղացիներէն երկուքը յօշոտեր ու միւս երեքն ալ մահացու կերպով վիրաւորեր է։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Հիւտավէնտիկեարի մէջ ասպատակող և շատ մը ոճիրներ գործող Հասանօղլը Հուսօ, Մամօ և Ռեսօ անուն աւազակներն, որք փախստական կը թափառէին, ձերբակալուած ու ձեռնհաս դատարանին յանձնուած են։ Ասոնց միւս ընկերներուն համար ալ խուզարկութիւնք կը շարունակուին։

—Գօհամ և Մէհմէտ անուն երկու աւազակներ՝ Բալու գաւառակին շրջակայքը թափառած ատեննին ձերբակալուած ու յանձնուած են ձեռնհաս դատարանին։

ՑՈՐԵՆԻ գինը նորէն անկում մը կրեր է Եւրոպայի մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան զինուորական կցորդ Վիալար դերակոմսը մայրաքաղաքս հասաւ։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Այս գիշերուան ներկայացման պիտի մասնակցին, Լէվիթօն, երեք Ռէքս եղբայրները, ձեռնածու Հուձէքօ, Ռէնձ և խումբին միւս արուեստագէտները, շահեկան յայտագրի մը համաձայն։ Հինգշաբթի պիտի սկսին Սաւիկօնի քոյրերուն մարմնամարզական փորձերը։

Վառի անռի

ՈՐԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ուազի (Փարիզի մօտ) եղեռնադատ ատեանը զբաղեր է որդեսպանութեան դատով մը որ հրէշային հանգամանք մը ունի։

Ամբաստանեալն էր 38 տարու կին մը, որ երկնէն բաժնուած կ'ապրէր և որ իր քով կը պահէր 7 տարեկան մէկ աղջիկը։

Մառիա Բօյէ իր զաւկին հետ Ֆրէզուալը-Շաթօ գիւղը կ'ապրէր։ Անցեալ մայիս ամսուն վերջը զրոյց շրջեցաւ թէ այդ կին որդեսպանութիւն մը գործած էր։

Քննութիւն մը բացուեցաւ, որուն հետեւանօք անմիջապէս հաստատուեցաւ թէ ամբաստանուած կինը մօտ ատեններ ծննդաբերութիւն ունեցած էր։ Խուզարկութիւններ կատարուեցան մօտակայ անտառի մը մէջ և գրեթէ տասը սանդիմէթր խորութեան տակէն երեւան հանուեցան նորածին տղաքներու երկու գլուխներ որք դանակով մը բաժնուած էին կոճղէն և որք նշաններ ունէին ցուցնող թէ ապրած ու շնչած մանուկներու կը պատկանէին։ Այս ծանր ամբաստանութիւններուն դէմ Մառիա Բօյէ ինքզինքը պաշտպանեց բացարձակ ուրացումներով, շարունակ պնդելով, բժշկական քննութիւններէ ետքը, թէ ամենեւին յղի չէր մնացած։

Նոր խուզարկութիւններ կատարուելով, երկու տարբեր տեղերու մէջ, քիչ հեռու այն տեղէն ուսկից երեւան ելած էին երկու գլուխները, գտնուեցան նորածին փոքր աղջկան մը գլխատեալ մարմինը և ուրիշ մանկան մը գլխազուրկ մարմինը որուն ստորին մասը անյայտ ըլլալով անկարելի էր սեռը որոշել։

Այս երկու դիակներուն քննութիւնը եկաւ ուժ տալ բժշկական առջի հետեւութեանց։

Երկու մանուկները, ողջ ծնելով, կտոր կտոր եղած էին՝ սպանուելէ ետք, մէկը խեղդումով, միւսը գլխուն տրուած հարուածներով։

Մառիա Բօյէ նորէն հարցաքննուելով՝ խոստովանեցաւ իր տղաբերքը։ Ըսաւ թէ մայիս 19ին ոչ թէ տանը մէջ, այլ մօտակայ դաշտ մը երթալով երկու զաւակներ աշխարհք բերած էր զորս թողած էր որ մեռնին իր մօտ և ապա թաղած էր այդ անտառին մէջ, առանց կտոր կտոր ընելու։

Քննութեամբ հաստատուեցաւ այս յայտնութեանց անճշդութիւնը. Մառիա Բօյէի փոքր աղջիկը քանիցս պատմեր է իր պզտիկ ընկերուհիներուն թէ գիշեր մը մօրը սենեկին մէջ լսած էր իր «փոքր քրոջ» ձայնը։

Այս կնոջ վրայ կասկած կար նաեւ թէ երիկն սպանել ուզած է, գիշեր ատեն կացինի երկու հարուած տալով անոր գլխուն, բայց այս մասին իր յանցաւորութիւնը չէ հաստատուած։

Դատարանը քանամեայ տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեր է այս կինը։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ
Կ. Պոլիս, Զագգագճըլար, Թիւ 20

1. ՓՆՋԻԿ պատկերազարդ, աշխարհաբար հաւաքածոյ, արձակ եւ ոտանաւոր, Սոյն գործն այս կարգի ռատագրոց մէջ առաջինն հանդիսացընելու համար որ եւ է ջանք չէ խնայուած։ Աշխատասիրեալ «Սիմոն Գարամանեանէ»։ Գին 3 դահեկան։

2. ՆՈՐ ՓՆՋԱԿ, պատկերազարդ, աշխ. հաւաքածոյ, փոքրիկ երախայից ընթերցման եւ աշխատանութեան գրքոյկ, զուարճալի, հրահանգիչ, մանկավարժական, գին 1 դահեկան, 100ը 60 դահեկան։

3. ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ, տարրական, մտաւոր եւ գրաւոր, Ա. եւ Բ. տարի, բոլորովին նոր եւ շատ դիւրուսոյց, մինչեւ ցարդ հրատարակուածներէն անհամեմատելի կերպով գերազանց։ Յօրինեալ «Գ. Գավաֆեանէ, (միջին ընթացքն մամլոյ տակ։) Գին 4 դահեկան

4. ԸՆԹԱՑՔ Ի ԳՐՈՑ ԲԱՐԲԱՌ, գրաբար ուսման անհրաժեշտ դասագիրք որ իւր եզական յօրինուածով մինչեւ հիմա հազարաւոր օրինակներ սպառած է։ Դ. տիպ.— Աշխատասիրեալ «Ե. Ծ. Վ. Դուրեանէ»։ Գին 5 դահեկան։

5. ՆՈՒԱՐԴ, տեղական կեանքէ քաղուած հետաքրքրաշարժ վէպ. գրեց «Ե. Սարրաֆեան, գին 5 դահեկան։

6. ԷՄԻԼ ՕԹՈՅԵԱՆ, քերականութիւն եւ զրուցատրութիւն գաղղ. լեզուի.— զրուցատրութիւնը դիւրացնող եւ անոր լեզուի նրբութեանց ըմբռնումն դիւրացնող միակ դասընթացք, որպագրեալ եւ ճոխացեալ, Ա. տարի, տիպ. 7 Բ. տարի, Բ. տիպ 8։

7. ՏԱՐԵՐՔ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ, երեք հատորէ բաղկացեալ ընտիր դասագիրք, արձակ եւ ոտանաւոր կարեւոր հատուածներով, բազմաթիւ նուրբ եւ գեղեցիկ պատկերներով, հեղին եւլ։ Գին Ա. մասին 3, Բ. մասին 5, Գ. մասին 5 դահեկան։

8. ՀԱՄԱՌՕՏ ԴՐԱՑՈՒՑԱԿ ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ, ձրի։

144 2—10

ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Դօպանեան Ֆրանսահայ բառագրքին երկրորդ տպագրութիւնն ալ սպառած ըլլալով, եւ միւս կողմէն ԱՄԵՆ ԲԱՌ պարունակող բառարանի մը պէտքն զգալի լինելով, Տպաւանապետ Գ. Պաղտասարեան՝ Եղիա էֆէնտի Տէմիրճիպաշեանի յանձնեց յօրինել ֆրանսահայ բառարան մը, որոյ առաջին տետրն արդէն ի լոյս ընծայուած է։ Տեղւոյ խնայութեան համար ի գործ դրուած արուեստական միջոցներու շնորհիւ անհաւատալի խտութիւն մ'ունեցող միջակադիր սոյն ֆրանսահայ բառարանը պիտի պարունակէ Լիդրէի տիեզերական բառագրքին բոլոր բառերն եւ իւր յաւելուածոյն մեծագոյն մասն, որ ըսել է ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով (որպէս եւ ամենէն գործածական ոճերն), որոնք՝ աւելորդ է ըսել՝ կը պակսէին նախորդ բառագրոց ճոխագոյնին մէջ ալ։ Տէմիրճիպաշեան էֆէնտի, բառաշինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յարմարութեամբն՝ որով բազմաթիւ բառերով արդէն ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակասը գրական, գեղեցկագիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արհեստական բառերուն հայերէններն. այնպէս որ կատարեալ բառագիրք մը պիտի կրնայ համարուիլ բառարանս նախորդներուն վրայ ունեցած սոյն երրեակ առաւելութեամբը, այսինքն առաւելութիւն ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն տասնեւհինգ-քսան հազար նորակերտ հայերէն բառից։ Հրատարակեալ առաջին տետրը կը պարունակէ մեր ընդարձակ ֆրանսահայ բառարաններուն իբր մէկ ու կէսին չափ ֆրանսերէն եւ երեք հարիւրէն աւելի նորակերտ հայերէն բառեր։

Ֆրանսահայ բառարանը պիտի բաղկանայ 55-60 թերթէ եւ տետր առ տետր պիտի հրատարակուի տասն օրն անգամ մը։ Բաժանորդագրութեան գին որոշուած է մէկ մէճիտ, իւրաքանչիւր թերթը կը վաճառուի 20 փարայի։

Դիմել Գ. Պաղտասարեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ ճատտէսի, Թիւ 14.

ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ
Վաւերացեալ Ազգ. Կեդր. Ուսումնական Խորհրդէն

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆ 3 ՂՐՈՒՇ

Դասագիրք Թուաբանութեան Ա. տպագրութիւն գին 7½ ղրուշ։

Սոյն երկու Թուաբանութիւնք որք կը գործածուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու Ազգ. վարժարանաց մեծագոյն մասին մէջ, հրապարակին վրայ գտնուած ամեն Թուաբանութիւններէն օգտակար են հայ ուսանողութեան, ըստ կարծեաց Կ. Պոլսոյ Պատուարժան ուսուցչաց ոմանց։

Առաջնորդ Թուաբանութիւնը, յատկապէս մանկանց համար պատրաստուած, շատ դիւրուսոյց է, իսկ դասագիրք Թուաբանութիւնը, օգտակար է մանուանդ չափահաս աշակերտաց, և կը պարունակէ չորս գործողութիւնք ամբողջական և կոտորակ թուոց, համեմատութիւնք, հրղթայի կանոն, մէթրական դրութիւն, ընկերութեան կանոն, յարակցութիւնք, տոկոսք պարզ և բաղադրեալ, հաշուեկշիռ, դեղչք ներքին և արտաքին եւայլն։ Իւր 800 խնդիրներն հրապարակին վրայ գտնուած Թուաբանութեանց խնդիրներէն լաւագոյն են։

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով։

31 12—12

ՅԱԿՈԲ ԱՐԱՊԵԱՆ

ՏՍԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՎԿԱՅԵԱԼ ՎԻՐԱԲՈՅԺ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ
ՓԱՐԻԶԻ

Հաստատուած ի Բերա, Բասամ Անադոլի, այրած Ֆրանսական Թատրոնին դիմաց։ Ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողները։ Չափաւոր պայմանք։ Երաշխաւորեալ խնամք։

Ի Փարիզ, ատամնաբոյժի վկայականն առնալէ ետք, երկու տարի եւս իւր արուեստն ի գործ դրած է հոն։ 125 7—26

Աղիւսի գործարանատէր Եղիա Էֆ. Շահպազեան, ի դիւրութիւն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց, գրասենեակ հաստատած է Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Եէնի-Խան թիւ 11, 12 ուր կը գտնուին շինութեանց վերաբերեալ մեքենայի եւ ամեն տեսակ աղիւսներու օրինակներ։ Գիներն յոյժ գոհացուցիչ, հանդերձ վճարման դիւրութեամբ։ 37 24—30

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչիւն ալընաճագ եաղը Պարաֆին վէ նախոտ Լոքսմիտ չըրաղընըն միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընդան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշանպա կիւնլէրի Խազինէի ճէլիլէյի միւշարիլէյհէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Խլյլ 310 2—3

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ
ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Սեպտ. 27/9 Հոկտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ		Բացուեցաւ այս առաւօտ	
Ա. Ո. 7,183,372	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	—	—	64	20
» 10,241,048	100		1	» » B		—	—	42	30
» 30,332,811	100		1	» » C		—	—	30	20
» 43,963,3[illegible]	[illegible]		1	» » D		27	35	28	11
Ֆր. 798,000,000	400		[illegible]	Ռումելիի Երկաթուղի	1870	122	½	123	50
Ա. Ո. 4,545,000	100		[illegible]	Օսմանիէ	1890	—	—	97	10
Ֆր. 185,681,[illegible]	500		5	Բրիօրիթէ	1890	—	—	—	—
Օ. Ո. 6,499,9[illegible]	500		[illegible]	Մաքսային Պարտաթուղթք	1886	—	—	—	—
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	—	—	—	—
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8	—	9	02
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	—	—	4	02
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	—	—	5	03
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	39	—	36	—
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300	—	300	—
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		470	—	412	—
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	6	85	7	—
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		520	—	522	—
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	20	13	20	16
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	—	—	1	80
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	7	12½	7	75
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1882	—	—	378	—

ՍԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	3	40
1 ամսուան համար	7	—
1 օրուան համար	1	70
Ռըբոր	—	44
Կանխիկ (Հէմալէսիզ)	—	55
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	
Փարիզ » Ֆր.	22	92½
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	22½
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	½
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	14
20 Ֆրանքնոց	87	28
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	46
Մէճիտիյէ	108	—
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 8 Հոկտ.		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	42	90
» » C » »	28	25
D (Բացուած »	25	65
(Գոցուած »	25	82
Ռումելիի Երկաթուղի »	123	25
Բրիօրիդէ »	473	75
Մաքսային Պարտաթուղթք »	505	—
Օսմանիյէ »	441	87
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	461	87
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	671	87
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	22
» » 3½% »	108	45
» Իտալական »	82	50
Քրէտի Լիոնէ »	750	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	903	75
Քոնդուառ տ'էսքոնդ »	— —	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2915	—
Եգիպտական Միացեալ »	521	25
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	160
ՎԻԵՆՆԱ 8 Հոկտ.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	65	40
Օսմ. Ռէժի »	224	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	90
« Փարիզի » »	49	45

ԼՈՆՏՈՆ 8 Հոկտ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	50
» » B »	42	50
» » C »	28	—
D (Բացուած »	25	31
(Գոցուած »	25	50
Օսմ. Փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)	97	50
Փոխառ. 1894 (Երշխ. եգպ. Հարկով)	103	50
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	68
Այտընի Երկաթուղի »	13	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	50
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	101	43
Ռանթ Հելլենական 5% »	31	50
» » 4% »	35	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	88	—
» » Նոր 6% »	99	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	312
ՊԵՐԼԻՆ 8 Հոկտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	20
Ռումելիի Երկաթուղի »	108	90
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	93	70
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	310
» Փարիզի » 2 ամիս	80	70
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	60	50

ԽՆԴԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ
ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք քննական տեղեկագիր մը զոր խմբագրած են կառավարական նշանաւոր քիմիագէտ Պ. Փէթրօ Աֆէրի և Ցուրիխի համալսարանին արհեստական քիմիագէտ և բնական գիտութեանց վարդապետ Պ. Կ. Սինկրօս՝ մայրաքաղաքիս մէջ սպառուող տեղական կամ օտար երկիրներէն եկող գոնեաքներուն անխարդախ բաղադրութեան, ընտիր տեսակին և հանրային առողջութեան օգտակարութեան մասին։ Այս երկու նշանաւոր քիմիագիտաց կողմէ խմբագրեալ պաշտօնական տեղեկագրէն ամեն ոք կրնայ լիապէս համոզուիլ թէ մայրաքաղաքիս մէջ սպառեալ գոնեաքներուն մէջէն ո՛րը նախապատուելի և առողջապահութեան տեսակէտով օգտակար համարուելու արժանի է։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Թիւ 3146 Կ. ՊՈԼԻՍ. 4 Օգոստ. 1893

Մեզ յանձնուած ըլլալով քննել Ս. Ի. և-Ն. Մէթաքսասի ի Պիրէոն պատրաստեալ գոնեաքին բաղադրութիւնն և եթէ Յունաստանէն եկող միւս գոնեաքներէն առաւելութիւն մը ունենալով նախապատիւ համարուելու արժանի է, նոյնպէս եթէ պատրաստեալ է զուտ գինիէ և նման այն օրինակին զոր երկու տարի յառաջ քննած էին, ձեռնարկեցինք անոր քննութեան որոյ արդիւնքն ստորեւ պիտի տեղեկագրենք։ Ըստ որում խնդիրն հանրային առողջութեան տեսակէտով բարձր նշանակութեան արժանի է, պարտ էր մեզ այլ և այլ խանութներէն մէկ մէկ օրինակ առնուլ որպէս զի լիովին ապահով ըլլանք սպառեալ գոնեաքին որակին վրայ, և ըստ որում խնդիրն իւր մէջ կը պարունակէ բազում դժուարութիւններ, այս մասին արհեստական քիմիագէտ Պ. Կ. Սինկրոսի աջակցութիւնն ալ խնդրեցին։

Այսու պատճառաւ տասն և չորս (14) կեդրոնական վաճառատուններու դիմեցինք որոց իւրաքանչիւրէն մէկ մէկ շիշ օրինակներ ստացանք թէ՛ սնտուկներու մէջէ և թէ՛ իբր նմուշ գրուած շիշերէ։

Մեր դիմած տասն և վեց վաճառատուններն են.

Ի Բէյօղլու. Պ. Լոլայի «Հէլվէտական» վաճառանոցը, Պ. Գաքավօփուլօսին «Վիէննական» վաճառ. Նպարավաճառ Պ. Յիօնկային, Փափա Եօրկիին «կեդրոնական նպարավաճառանոց, և Տիամանտօբուլօ եղբարց նպարավաճառանոցը։

Ի Ղալաթիա. Պ. Տ. Գրիստալլիի նպարավաճառանոցը, Պ. Սաքելլարիօսի «Օրէ՛ա Էլլա՛ս» նպարավճ. Պ. Տ. Նօմիգօսի շաքարավաճառանոցը և Պ. Տէսիլայի նպարավաճառանոցը։

Ի Պոլիս. Քէվէնճի օղլուի վաճառատունը, Պ. Անաղնօստօփուլօսի վաճառանոցը և Փանթազօփուլօսի վաճառանոցը։

Մեր հետազօտութիւնքն առաւել գործնական ընելու բաղձանօք, բաղդատելու համար այլ և այլ ուրիշ գոնեաքներ եւս ստացանք թէ՛ Յունաստանի և թէ Գաղղիոյ Պորտօյի երեւելի գործարաններէն։ Յետ երկար, բազմավաստակ, ինչպէս նաեւ քիմիական նուրբ վերլուծութիւններէ, հետեւեալ արդեանց յանգեցանք։

Պ. Մէթաքսասի տասն և չորս օրինակներուն բնական և արուեստական յատկութիւնքը քննելէ յետոյ, որոշեցինք գինւոյ, ցքիի, ջուրի և այլոց քանակութիւնը, եւ բաղդատեցինք մեր արտադրած արդիւնքը դարձեալ մեր կողմէ քննուած այլ գործարաններու գոնեաքներուն հետ։ Յետոյ լուծեալ ցքիին բնական յատկութեան և օտար տարրերքներ պարունակելուն կամ չպարունակելու մասին ճշգրիտ քննութեան զբաղեցանք։ Առ այս հետեւեցանք այն միջոցներուն և եղանակներուն զորս կը ցուցնեն մեզ E. Adam, Jorissen, Cazeneuve, Coton et Barbet, Portes et Ruyssen, Cabasse, Chateau, Charles, Hébert, Viederholt ևայլն եղանակներ զորս քաղեցինք հետեւեալ հեղինակութիւններէ Baudrimont (Dictionnaire des altérations et falsifications 1882), G. Salet (Agenda du chimiste 1887), Barillot (Manuel de l'analyse des vins 1889), Ch. Steiner (Traité des eaux de vie 1890), Magnier de la Source (Analyse des vins 1893), Hépert (Examen des boissons falsifiées Juin 1893), Van Hamel Roos (Revue internationale des falsifications 1889-1893).

Մենք ի կիր առեալ ամեն փորձերէն և մանրամասն ու ճշգրիտ քննութիւններէ կը հետեւի որ մեր մայրաքաղաքին մէջ վաճառեալ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ գոնեաքը զուտ և անապակ գինիէն պատրաստեալ լինելով՝ ամենայն օտար և արհեստական նիւթերէ ազատ ու զերծ է (այսինքն եգիպտացորենէ, գետնախնձորներէ, բանջարներէ և այլոցմէ), նաև հաստատելով մեր հաւատքին թէ իւր տեսակին մէջ գերազանց յատկութիւն ունենալով կարող է բաղդատուիլ գաղղիական գոնեաքներուն ամենէն երեւելիներուն հետ, հետեւաբար պարտ անձին կը համարինք մասնաւոր եղանակաւ յանձնարարել ժիջեալ գոնեաքը մեր հասարակութեան երբ ուզէ գործածել այսօրինակ ըմպելի մը։

Կ. ՍԻՆԿՐՕՍ,
Վարդապետ բնական գիտութեանց
եւ արհեստական քիմիագէտ՝ վկայեալ Ցուրիխի համալսարանէն։

ՓԷԹՐՕՍ ԱՓԷՐԻՍ
Քաղաքապետական քիմիագէտ,
գերմանական, Աւստրիական,
Հելլենական եւ այլ հիւպատոսարաններու։

769

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 4,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վստահելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած պատմական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև քիչ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ^ա^ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու.

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹՈՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաշուեփակութեան իսկ՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50%—60% զեղչով։ Մեծ վաճառահանութիւն էրիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղէնաց, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամէն մրցում արհամարհելով

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՍԻՆԿԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՑԱՂԹԱՆԱԿԸ
ՇԱՀԱԾ Է ՇԻԳԱԿՕՅԻ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Բոլոր աշխարհի հանդէպ՝ Սինկէրի կարի մեքենայից գերազանցութիւնը եւ իր օրինակաց իւրաքանչիւրին մասնաւոր արժանիքը ապացուցանելու համար, նորա այլազան ընտանեկան եւ արհեստական մեքենայից տրուած են,

54 վկայական

ԿԵՂԾ ԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ

Ճշմարիտ Սինկէրի կարի մեքենայ ց իւրաքանչիւրին վրայ, անպատճառ աստանօր գծեալ յատկանիշը կը գտնուի։ Սոյն մեքենայք, ի Պոլիս եւ ի գաւառս Միսթր Կ. Նայտլինկէրի կողմէ նէ հաստատեալ մթերանոցաց մէջ միայն կը վաճառուին, որ են հետեւեալք. 1. Ի Ղալաթա, ինկիլ փողոց, Սինկէր խան. 2. Գարաքէօյ, Վօյվօտա փողոց Թրամվայի կայարանի դիմաց Թիւ 120. 3. Բերա, Ղալաթա Սերայի դպրոցին դիմաց. 4. Պոլիս Սուլթան Համամ Թ. 2

Թիւ 1058 — 58—78

ՏԻՐ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ — Հաստատեալ 1852
Փ. ՊԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու յինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաապահով ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բայց կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչև կէս օր։ 38

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 26/8 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 27/9 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 28/10 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 28/10 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 29/11 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 30/12 Աղեքսանդրիոյ սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Սեպտ. 2/79, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՆԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջև

Սէյթաւ շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն էսկա. 16ին իրիկուան ժամ 4ին (Ր. Ե.)։

Ամէնէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի հոկտ. 9ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և ... ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Երթեւեկութիւն Լիվրբուլ և Միջերկրականի միջեւ

Անուանք	Թոննոլ	Անուանք	Թոննոլ
Ումպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոմպէի	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալղաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարալոսա	2166
Կալլիա	4809	Մարկիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալլբրօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգզօ	1855
Շէրտուրկ	1614		

Սամարիա շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհ. վաճառքով դէպ ի հոկտ. 6 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ գործակատար
Ալիքսիատու խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՕՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ Ն ԸՆԿ.

Անուանք	Թոննոլ	Անուանք	Թոննոլ	Անուանք	Թոննոլ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինիօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալլիէօ	5500	Բաւեւէր	1700
Արոլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտոնօ	2200	Փօւիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Փորոտինօ	2200	Հիտալիօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրասօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօօ	2300	Սանտիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլրինօ	4100	Սարֆօ	2000
Գօտօ	1700	Քօլինօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիքարօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիդօ	5500	Լէօանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրադօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրինօ	900
Տուրօ	4800	Մարգէլլօ	5500	Ուրպինօ	5000
Տրաֆօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնուտօ	1600	Մուրինօ	3100	Ւէտոօ	3600
Էլտորատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէթրօ	3200	Օթելլօ	3000	Տիֆլայնըս	200
Էրասթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Յոմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	1.0
Ֆլօտօ	700	Օդդօ	2000	Մուրլիթօ	1.0
		Եթիրըշն Մօնարք	8000		
		Քիրմըրն Մօնարք	8000		
		Լըֆիրն Մօնարք	8100		

Խակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուաթըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Ուրպինօ շոգենաւը, Նաւապետ Քըր, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կ'սպասուի դէպ ի ամսոյս 11ին։

Մուրէլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռայս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 12ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌՈՒՍՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա
39

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պորտոյ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բեռնաւոր երթեւեկութիւն

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոննոլ
Ռամսէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպէըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասսընտի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուինթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

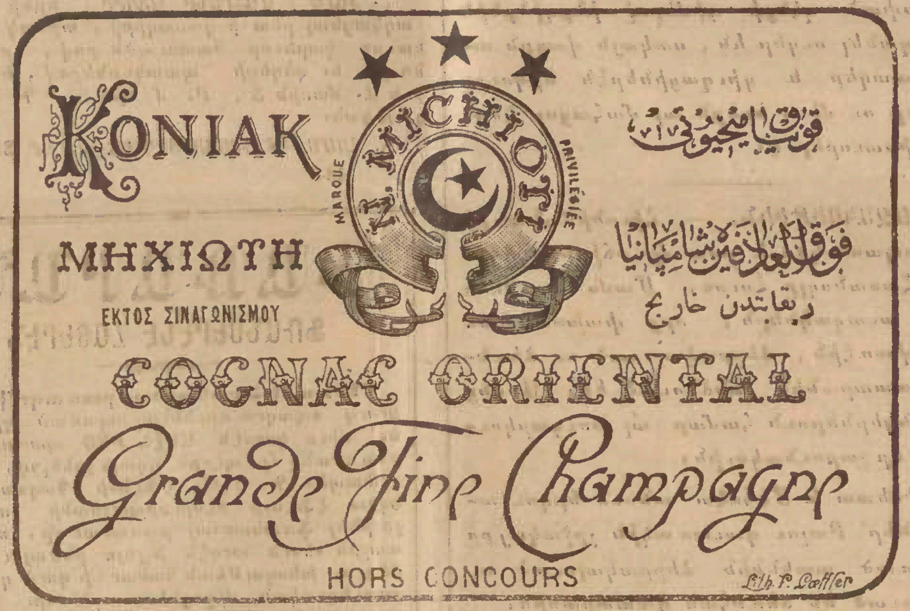

KONIAK
ՄΗΧΙΩΤΗ
ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
N. MICHIOTI MARQUE PRIVILÉGIÉE
قونیاق میخیوتی
فوق العاده فین شامپانیا
رقابتدن خارج
COGNAC ORIENTAL
Grande Fine Champagne
HORS CONCOURS
Lith. P. Oeffler

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 ղրուշ։ Երկու աստղով ½ շիշը 8 ղրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաուբէտ և ... շիշը 12 ղրուշ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ — Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամէն քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի ալ իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ՛ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է «ողջամտութիւն, աժանութիւն և գնոց մաքրութիւն»։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ալ, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գափու 19

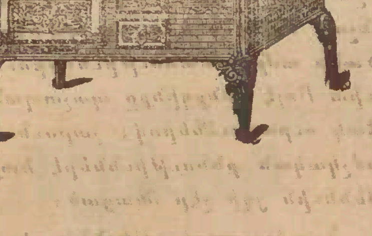

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՌԳԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԾԱՆՕԹ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

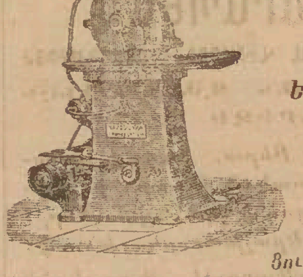
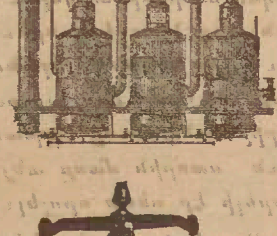

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերու. Ղալաթիա, Բեր էմպէ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիճարէթ խան [հոտ կին կիզրեմատեղին Բէժիր]

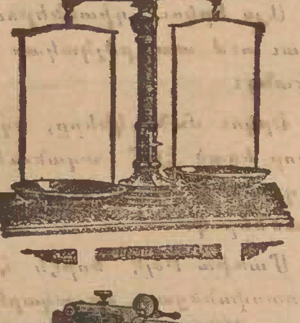
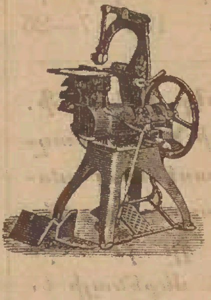

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու լուսիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի եթէ յաճախորդն ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 քիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթաթիթեղ եւ թանձրաքարէ թիթեղահատներ, թիթեղագործութեան, դարբնութեան, կողպարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրի մղներ, հերկագործական երենաներ, շաղախ, զերմանական երկաթէ զերանիկներ, ասֆալտ, խայծղանաւոր քարդոն, խոհանոցի անօթք, կազի լամբարներ, ճենապակիէ զմամբ, պղնձըգէզ, կարի մեքենայ, ևն. ևն.

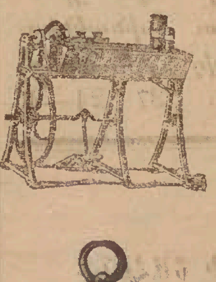
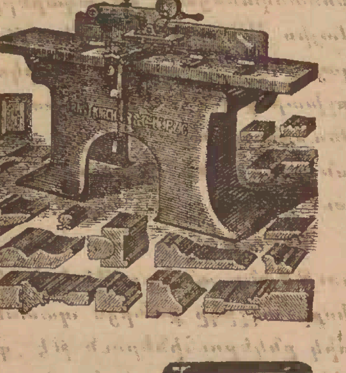

Մասնաճիւղք

ԱԹԷՆՔ, Լոփոնէս փողոց, 11 Նաւիկին Պորտա Աթէնքի]

Նկարոցներ

ՍԷԼԱՆԻԿ, Թոփխանէ Թաղ, ՊԻՐԷՈՍ, Բլիւտոն փող.

Գործակալութիւնք

ՍԵԼԱՆԻԿ ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՅՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱՅՖԱ ԵԱՖԱ

Որի․․․, Զանդալ, Բաթրաս, Քալամադա, Շիրա՝ Վօլօ, Ալեքսանդրիա, Գահիրէ

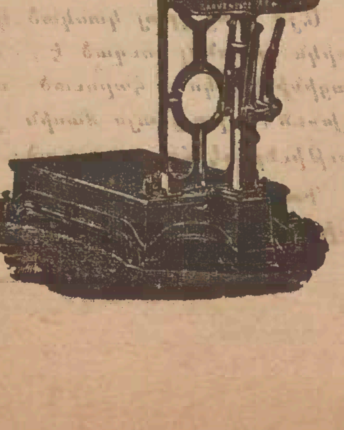

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1894 Սեպտեմբեր 10էն սկսեալ մինչեւ 1894 Հոկտեմբեր 7

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն
Կամուրջ եկող շոգենաւուց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ. — Թ.

12 15 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. շոգ. ին կը հաղորդակցի)։ 39
1 05 Ր. Ա. Գվզ. ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. Պշք. (Գնտ. ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի) ուր. օրերը Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 19
1 — ԵՆմ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. (Ենք. ի շոգենաւին կը հաղորդակցի) 40
1 45 ԵՆմ. Մզր. Պէօյք. Քիրճ. Թր. Ենք. Պշք. (Ենք. ի շոգ. ինճետ պիտի հաղորդկցի։ 18
2 30 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. (Ենք. ի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդկցի. Պշք. 43
3 — ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. անտի Ասիական եզերը անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նաւամատոյցներն եւ Պշք. պիտի հանդիպի։ Գնտ. ի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկն. Պէշիք։ 38
3 — Ր. Ա. Գվ. ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ. ին կը հաղորդակցի Ուրբ. ները Պէյպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 32
4 15 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէյպ. Պէշք. Պպք. ի շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբ. ը Արն. Գրչ. Օրթ. 40
5 30 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզզ. Ենք. ՍԹՆ. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ. [ուր. օրերը Պէյզզ. չպիտի հանդիպի։ 22
6 45 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. ԵՆ. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Չնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Իս. 20
8 — Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք. [ուր. օրերը ՍԹՆ. 38
10 15 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Միրկ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն, Օրթ. Պէշկ. 33

Ենիքէօյէն Կամուրջ եկող շոգենաւ

12 15 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 42
1 30 ԵԷնք, ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գուրչ. Օրթ. Պէշք։ 20
2 15 Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Պօյ. Ր. Հս. Պպք. Արն. Գուրչ. Օրթ. Պշք. 43
3 — Ենք. ՍԹէՆ. Միրկ. Պօյ. Ր. Հս. Պպք, Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 28
9 40 Ենք. ՍԹէՆ, Պպք. Պշք. բացի ուրբաթէ։ 32
10 15 Ր. Հս. Արն. Պշք. Կամուրջ [բա ի ուրբաթէ 43

Պէյքօզէն Կամուրջ եկող շոգենաւ

12 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 33
1 15 Օրթ. էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր. է 44
12 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 42
1 15 Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. Օրթ. Պշք. 22
2 — Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 20
2 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 33
3 30 Պէպք. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 28
4 15 Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. Գպ. բացիՈւր. է 19
5 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր. է 33

Ասիական եզերէն Կամուրջ եկող շոգենաւ

12 15 Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 32
11 35 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղրդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 44
1 05 Պէպ. Գն Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բցի Ուր. է 28
1 05 Պէյզ. Բշպ. Ենք. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հ. Գտ. Պէպ. Արն. Չնկլ. Պէյպ. Օր. Գզկ. Իսկ. Պշ. Գապ. 25
1 50 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հիս. Գնտ. Պշք. Գնտ. կը հաղորդակցի ուր. ները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. 19
2 25 Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյ. Գզ. Պշք. բացի Ուր. 44
3 15 Գնտ, Վան, Չնկ. Պէյլ, Գուզ, Պշք. 42
3 30 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Պշք. Գնտ. շոգ. ին հետ կը հաղրդ.) Ուրբ. ները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 38
4 15 Գանտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր. է 18
4 20 Պէյզ. Բշպ. Զպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Գնտ. ի շոգ. ին կը հղրդկ.) Ուր. ները 4 45ին Մէզրպը. Պէօյք, Թր, Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի 39
5 — Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. Ուր. օրերը 5 15ին պիտի մեկնի։ 43
6 45 Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գտլ. Պէպ. Անվ. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշք։ Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ 25
9 — Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Զպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. 42
9 25 Գնտ, Չէնկ, Իսկ. [բացի Ուր. է 19
10 10 Պէյզ. Ենք, Գնլ. Ա. Հս. Չնկ. Պյլ. Պշ. բցի Ուր. է 22
10 25 Ա. Հս. էն ուղղակի կամուրջ ուր. ը 10 50ին 44
10 45 Գուզկ, Գպ. բացի Ուր. է 41
11 5 Գզկ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 20
11 15 Վնք. էն » » » » 28
11 55 Գզկ. Իսկ. » » 41

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 30 Պշք. Օրթ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզր. Ր. Ա. Գվ. ուր. ները Պէյզ. 32
2 15 կամուրջէն ուղղակի Ենիք. բացի ուր. է 25
2 30 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆմ. 40
2 35 Գապ. Պշք. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆմ. 22
3 30 Պշկ. Օրթ. Արնվ. Գնտլ. բացի ուր. է 18
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆիմ։ 20
4 20 Պէշ. Պէյլ. Չնկ. Պէպ. ուր. ները Գնտ. պիտի հանդիպի 33
5 — Իսկ. Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպզ. Մրկ. 25
6 — Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆմ. Գվզ. ներ 38
7 — Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ։ 42
8 30 Պշք. Օրթք. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենք. ԵԷնք. էն ԵՆիմ. գացող շոգ. ին հետ հղրդկ. ուր. ները Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ. 32
9 — Միր, ԵԷՆ, Թր, Պէօյ, Մէզ, ԵՆմ, բցի. ուր է 33
9 25 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. Ուրբ. ները Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէյք. Մզպ. ԵՆմ. 43
10 — Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզր. ԵՆմ. Գվզ. 40
10 5 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆմ. Ուրբ. ները 10 վայրկեան ետքը Քրճպր։ 12
10 30 Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենիք. Թրպ. Քճպր. Պէօյք. Մէզ. ԵՆիմ. Ուրբաթներըչկայ 18
11 — Պէպ. Ր. Հս. Պօյ, Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թպ. Պօր. Մզպ. ԵՆ. 38
11 30 Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆիմ. 43
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. (*) 20
(* Օդը գէշ եղած ատեն ՍԹէՆ. չկայ։

Կամուրջէն Պէյքօզ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

10 35 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուրբաթէ 25
11 15 Գապ. Պշք. Օթ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք. 42
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. 22
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք 33

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 15 Իսկ. Պէյ. Չնկլ. Վնք. Ա. Հիս. Գանլ. ԵէՆիք.
1 40 Ուղղակի Գանտիլլի բացի Ուրբ. է
2 — Պշք, Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Ա. Հիս. Գնտլ։
2 45 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյ. Ուր. ները Թր. Պէօյ. Մէզ։ 38
3 25 Իսկ. Չէնկ. Ր. Հիսար բացի ուր. է) 19
4 25 Գանտիլլի բացի ուրբաթէ 43
8 40 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտ. Պէյզզ. ի շոգ. ին հետ պիտի հղրդկ։ Ուր. ները Ա. Հս Գնլ. Զպք. Բշպ. Պէյզ. Պէօյք. Մէզ։ 19
9 5 Գանտ. Ա. Հս. Գանլ. Զպք. Բշպ. Պէյ բցի ուր. 22
9 30 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը 44
10 15 Իւս, Գուզ. բացի ուր. է 41
10 20 Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյզ. Թր. Մէզ. Ր. Ա. Գավազներ 39
10 30 Պէշք. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Ուրբ. ները բաւն վրկն. վերջըիւսկ. Գզկ. Գնտ. Ա. Հս. Պէպէք 28
10 40 Իւսկտ. Գզկ. բացի ուրբաթէ) 20
11 — Գպա. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնիք. Գնտլ. Պէպ. բացի ուրբաթէ 33
11 20 Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Զպզ. Բշպ. Պէյ. Ուրբ. Գզկ. 44
11 30 Իւսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 41
12 — Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. 28

Ամէն ուրբաթ ժամ 3 45ին Կամուրջէն շոգենաւ մը մեկնելով Իւս, Գուզզ, Պէյլ. Չէնկ. Վան, Գանտ. Ա. Հս, Գանլճ, Զպք, Բշպ, Պէյք, Թր, Պէօյ, Մէզ, պիտի հանդիպի։

Ամէն ուրբաթ ժամ 5 45ին Մէզ. էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Պէօյ. Թր, Պէյզ, Բշպ, Զպք, Գանլ, ԱՀս, Գնտլ, Վան, Չէնկ, Պէյլ, Գուզ, Իւսկ, հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

Ամէն ուրբաթ ժամ 5ին Կամուրջէն շոգենաւ մը ելլելով Պէշ. Օրթ. Պէյլ, Արն. Պէպ. Ա. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ, Թպ. Պէօյ. Մէզ. ԵՆ։ Ր. Ա. Գավ։

Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 9 15ին ԵՆմ. էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Մզ. Պէօյ. Թպ. ԵՆ. Միր. Ա. Հիս. Պէպ. Անվ. Օրթ. Պէշ. հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 10 40ին Մէզ. էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Պէօյք, Թր, Պէյզ, Բշպ. ԵԷնք, Զպք, Գանլ, ԱՀս, Գանտ, Չէն, Պէյլ, Գզկ, Իւսկ, հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 11 10ին Մէզ. էն շոգենաւ մը պիտի մեկնի եւ Պէօյ, Թր, ԵԷնիք, Մրկ, Ր. Հիսար Պպք, Արն, Օրթ. Պէշկ, հանդիպելով Կամուրջ պիտի գայ։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
12 30			
1 —		12 45	7 —
1 30	7	1 20	7 30
2 —	7 45 Վօսփ.	1 50	8 20
2 30	8 10	2 15	9 5
3 —	8 50	2 50	9 50
3 15 Ֆէրպ.	9 30	2 40 Վօսփ.	10 15 Գզկ.
3 30	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 30 Ֆէրպ
4 —	10 20	4 — Ֆէրպօթ	10 40 Գզկ.
4 35	10 35 Գզկ.	5 — Վօսփ.	11 —
4 45 Ֆէրպ.	11 5 Գուզկ.	4 45	11 30 Ֆէրպ
4 50 Վօսփ.	11 — Ֆէրպ.	5 35 Ֆէրպօթ	11 30 Գզկ.*
5 35	11 20	5 40	11 50
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —		— —	— —
— —	7 —	— —	6 25
12 30	8 10	12 50	7 30
1 15	7 45 Վօսփ.	1 20	8 20
2 —	9 —	1 45	9 5
2 35	9 36	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 5	10 15
3 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 45 Վօսփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 — Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վօսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	5 35 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր. է)
4 — » » բացի ուր. է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր. է
3 30 » » » բացի Ուր. է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԴԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Դապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Դապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Դպթ. Իւսկիւտար

Ծան.— Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։